

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA ZENEI KÉZIRATAINAK JEGYZÉKE.

(Első közlemény.).

Könyvtárunk egyik nagyértékű alosztálya a kéziratár. Ennek állománya az idők folyamán zenei kéziratokkal is tetemesen gyarapodott. A fejlődés természetes rendje hozza magával, hogy a gyűjtemény törzsanyagában egyes csoportok alakulnak, melyek egymás között a szerves összefüggést feltétlenül megőrizvén, lehetővé teszik az egész felett való könnyű és tanulságos eligazodást. A művelődéstörténeti szempontból egységes egészet alkotó kéziratárban a zenei kéziratok gyarapodván, egybecsoportosítottak s az egésznek egyik szakcsoportját teszik.

A zenei kéziratok szakcsoportja tulajdonképen akkor alakult meg, amikor 1904-ben a könyvtár megszerezte ERKEL Ferenc irodalmi hagyatékát, amellyel nemcsak hangjegy-kéziratok, hanem nagyszámban levelek is kerültek a kéziratárba. Ez indította a könyvtár akkori vezetőjét, dr. FEJÉRPATAKY Lászlót arra, hogy az ERKEL-féle gyűjtemény rendezése alkalmából «*Musica*» címen egy új kéziratári szakcsoportot¹ létesítsen.

E csoport mindmáig állandóan úgy nemzetközi értékű, mint hazai zenei művelődésünk szűkebb körét megvilágító, igen becses kéziratokkal gazdagodott. 1909-ben a kéziratár kezelője, dr. VÉRTESY Jenő az elkülönített zenei szak anyagát foglalta jegyzékbe,² míg a következő 1910. évben elkészült az újonnan létesített «*Musica*» szakrepertoriuma.³ A Múzeum zenei kéziratai közül LISZT Ferencéi az 1911. évi jubiláris ünnepek alkalmából a Magyar Nemzeti Múzeum által rendezett LISZT Ferenc Emlékkiállításon

¹ Jelentés a M. N. Múzeum 1905. évi állapotáról. 21. l.

² Jelentés a M. N. Múzeum 1909. évi állapotáról. 28. l.

³ Jelentés a M. N. Múzeum 1910. évi állapotáról. 23. l.

voltak közszemlére kitéve. E kiállításról lajstrom is jelent meg. Hasonlóképen kéziratárunk újabb gyarodásaiból a múzeumi ismeretterjesztő előadások során az 1912. évben Ruzitska Györgyről tartott előadással kapcsolatban e jeles zeneszerzőnk kéziratai voltak kiállítva, amely alkalommal ezek lajstroma egylevelű nyomtatvány formájában látott napvilágot.

Szándékunk kéziratárunk e becses szakcsoportjának lajstromát közrebocsátani. E lajstrom két részre oszlik, az első magában foglalja a zenei leveleket (*Epistolae musicae*), a második a zenei kéziratok (*Manuscripta musicae*) leíró jegyzékét. Az első rész felosztásában a gyűjtemény állagához alkalmazkodunk. Tekintve, hogy a «*Musica*» szakcsoport alapját az ERKEL-téle levelezés és kéziratok vetették meg, mennyiség dolgában is ezek képviselik ezidő szerint a nagyobbik részt, minek folytán indokolva láttuk ezt a körülményt a lajstrom beosztásánál figyelembe venni.

A zenei kéziratok jegyzéke az első részben magában fogja foglalni a következő alosztályokat, ú. m.:

I. ERKEL Ferenc levelei.

II. ERKEL Ferenchez intézett levelek.

III. Zenei levelek.

IV. LISZT Ferenc leveleskönyve.

V. Vegyes zenei kéziratok.

A második rész a kéziratok hangjegy-anyagot fogja magában foglalni. Ennek beosztásáról majd a második rész bevezetésében lesz szó.

Lajstromunk sajtó alá rendezésénél az egyes alosztályoknak megfelelően a következő elveket tartottuk szem előtt:

I. Közlés a címzettek szerinti betűrendben, ezen belül időrendben.

II. Közlés a levélírók szerinti betűrendben és ezen belül időrendben.

III. Közlés a levélírók szerinti betűrendben és ezen belül időrendben. A címzettek, utalással a levélírókra, szintén a betűrendbe vannak sorolva.

IV. Mint az I) alattiak.

V. Írójuk szerinti betűrendben, illetőleg azon név alatt, akire vonatkoznak.

Nehogy a levelek kezdő- és zárószavai hamis képet adjanak a lajstromot kutatói célzattal forgatóknak, célirányosnak véltük, tekintettel az utóiratok gyakoriságára, a kezdőszón kívül — ha az nem megszólítás, hanem kelet, lakcím vagy ilyes — a tulajdonképeni levélkezdetet, tehát a megszólítást mindenütt adni; azután az aláírást és végül a levélnek igazán legutolsó szavait. A tartalmi kivonatnál igyekeztünk a zenetörténet szempontjából lényegest kiemelni s kellő helyen lehetőleg a levélíró szavait idézni. Ami a közlés módját illeti, hangsúlyoznunk kell, hogy mindenütt szigorúan ragaszkodtunk a levélírónak helyesírásához, (hosszú vagy rövid magánhangzók, e vagy ez, 's, a' stb.), tollhibáihoz, vagy helytelen írásmódjához. Feleslegesnek itéltük azonban, hogy minden tollhibánál vagy elírásnál ünnepélyesen utaljunk erre egy zárjelbe tett így!-gyel. Ahol lehetett, az irodalmat is feltüntettük. A növedéki napló számának feltüntetése többeket abból a szempontból érdekelhet, hogy mely időben mit szerzett vagy kapott a Múzeum, míg a kéziratári jelzést: Ep. Mus. azok hasznára adjuk, akik valamely darabot tanulmányozás céljából a kéziratárból ki óhajtanak venni. Végül sorszámmal láttuk el a lajstrom minden tételét, ami hivatkozásoknál megkönnyíti a keresést. Nem fogjuk elmulasztani, hogy egy összefoglaló névmutatót a jegyzék használhatóbbá tétele végett, záradékul hozzá ne fűzzünk.

Hozzáértőknek e lajstrom kiegészítésére s illetőleg javítására vonatkozó megjegyzéseit hálás köszönettel fogjuk venni.

I.

Erkel Ferenc levelei.

I. ADLER VINCÉHEZ. Pest, 1866. október 24

Pest den 24/10 1866. Lieber Cenci! Du staunst wohl von wem Du ein Schreiben bekömmst... Dein aufrichtiger Schwager und alter Clavier Lehrer F. ERKEL.

ENGESSZER kérésére ír neki, mert e fiatalember Párisban akarja kiképez-
tetni magát s kérte ERKELT, ajánlaná be nála. Hogy mit tud, azt majd ADLER
rövid vizsgálatlal megállapítja. A küldött szerzeményeket megkapta, átnézte,
mert játszani nem tudta őket: «da der Schüler schon längst den Meister
überflügelte». Különösen azok, melyeket neki és LISZTnek ajánlott: «sind pracht
Werke, nur muss ich immer meine Finger anstückeln lassen, sonst bringe
ich garnichts heraus».

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 84.

2. DOPPLER FERENCHEZ. Pest, 1869. február 2.

Verehrtester Freund! Ich erhielt Dein letztes liebes Schreiben...
Dein Dich ewig liebender Freund Franz ERKEL... 1869.

Örvendez 1/4 század óta változatlanul fennálló barátságuknak. «Ich bitte
Dich, bleibe mir auch ferner gut, damit wir beide wenigstens ausnahms-
weise vis-a-vis der übrigen Menschen uns gegenseitig achten und lieben bis
zum letzten Athemzug.»

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1911—15. Ep. Mus. 333.

3. U. a.-hoz. Budapest, 1874. május 28.

Hochverehrter lieber guter alter Freund! Dein Telegram hat
mich sehr angenehm überrascht... ergebenster Freund Franz ERKEL.
..... 1874.

Köszöni a távirati jókívánásokat. «Brankovics ist G: s: D: glücklich
vom Stappel gelaufen, ich verdiente garnicht den Beifall, welchen mir unser
liebenswürdiges Publikum spendete». Tudja, hogy ebben is, mint minden más
műben, «schwächere Nummern vorkommen, dennoch ein Fortschritt im gan-
zen nicht zu verkennen ist». A szöveget WÖHLER lefordítja németre, «damit
ich es vielleicht noch erleben könnte», hogy művét a külföldön is előadják.

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1911—15. Ep. Mus. 333.

4. U. a.-hoz. Budapest, 1880. december 24.

Mein lieber guter alter Freund! Vor allem muss ich Dich...
treuer Freund F. ERKEL. 1880.

Mindenekelőtt bocsánatot kér, hogy annyi kedves levelére még nem
válaszolt. Újévi szerencsekívánatokat küld. Új művéről (Névtelen hősök) írja,
hogy «Dir kann ich alles sagen, — ich bin mit Erfolg und composition zufrieden,
ich wünschte, dasz Du es hören könntest». A 2. felvonás finoman van
hangszerelve, az első finale «ist, wasz Schwung anbelangt deinem 1-ten Finale
in der Ilka ähnlich — und warum sollte man nicht froh sein 2 Mortkerle (wie
Göthe sagt) haben», bármit is irkáljanak a lapok, örül, hogy e romantikus
művet megírta. «Heutzutage ist es schwer im anspruchlosen conservations
Styl zu schreiben, — besonders, wenn man noch den nationalen rothen Faden
durchgucken lassen muss.»

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1911—15. Ep. Mus. 333.

5. ERKEL-GYERMEKEKHEZ. Gyula, 1860. április 11.

Kedves Gyermek! Leveleiteket kaptam... Maradok atyátok ERKEL F... Schrammeltől kell.

Érkezését jelzi s elmondja, hogy: «Itt fátyás zenével tiszteltek meg engem, beszédeket tartottak, és én feleltem, de nagyon akadoztam, hanem utoljára egy nagy éljent kiáltottak és azzal vége».

Magyar, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 85.

6. U. a.-hoz. Gyula, 1860. július 11.

Gyulán 11/7 1860 Kedves Gyermekeim! Ha az Onkl nálam akar hálni... Apátok ERKEL... und soll jemand zu Hause bleiben.

Utasításokat ad a ház ellátására. «Te Gyula vigyázz egészségedre», «Jól gazdálkodjatok». Küldjenek neki hangjegypapírost.

Magyar és német. ered. kézír. 2 l. k. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 85.

7. ERKEL SÁNDORHOZ. Pest, 1865. szeptember 6.

Pest September 6-án 1865 Tisztelt H. v. Sándi! Már a' tiz nap lefolyt... szerető apád E... az instrumentátiót végezd be.

ERKEL Sándor helyettese «egy jukat ütött a dobba, azóta nagyon haragszik rá a Mél: Úr» és keresi Sándort, «mit mondjak, mit hazudjak már» neki? «Megigérttem neki, hogy.... azonnal berukkolsz».

Magyar, ered. kézír. 1 l. 4-rét (a 4. lapon címzés). Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 85.

8. FOLLINUS JÁNOSHOZ. Pest, 1866. január 18.

Pest januárius 18-án 1866. Tekintetes Ur! Nagy nehezen valahára kiegészíthettem... őszinte tisztelője ERKEL F... Tiszteltetem BRASSAIT, GYERGYAI Firit és RUZITSKA urakat.

Küldi a «Bánk bán» vezérkönyvét, melyre a másolásnál igen vigyázzanak, nehogy bepiszkítsák. Utasításokat ad az előadásra vonatkozólag. «Ezen opera declamatori[ku]s részét nagyon szívére kötöm Collegám KÁLDI urnak.» «Egyéb aránt tudassa velem az előadás napját, talán lerándulok egy pár zenész taggal, ha az utiköltséget megtérítik.»

Magyar, ered. kézír. 3 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 87.

9. GUILLAUME L.-HÖZ. Budapest, 1880. szeptember 25.

Mr. L. GUILLAUME directeur... Cher Monsieur GUILLAUME, En réponse à votre... François ERKEL... de Budapest.

Felhatalmazza arra, hogy a «Hunyadi» nyitányt, melyet címzett tett le fuvószenekarra, a «Le moniteur musical»-ban közölhesse.

Francia, ered. kézír., levélfogalmazvány. 1 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 86.

10. KUBINYI ÁGOSTONHOZ. Pest, 1855. március 28.

Nagyságos kir. Tanácsos Ur! A víz által károsult gyulaiak... alázatos szolgája ERKEL Ferenc.

Gyula város árvízkárosultjai javára 1855. április 1-én tartandó hangversenyére kéri a múzeum dísztermének átengedését.

Magyar ered. kézír. 1 l. k. 4-rét (a 4. lapon címzés). Növ. npl. 1919. Ep. Mus.

Hasonmása mellékletként közölve MÉSZÁROS—D'ISOZ: A Filharmoniai Társaság multja és jelene, Budapest, 1903. és FABÓ: ERKEL Ferenc Emlékkönyv-ben, Budapest, 1910.

11. STÉGER FERENCHEZ. Pest, 1863. május 2.

Pest den 2/51 863. Geehrtester Herr und Freund! Ich habe die Ehre... als Ihren ergebensten Franz ERKEL.

RADNÓTFÁY nevében kéri, nem volna-e hajlandó a Nemzeti Színházhoz szerződni. A választ intézze közvetlenül RADNÓTFÁYHOZ s igényeinek megszabásánál legyen tekintettel a színház szegénységére. «Ich freue mich auf meinen Bánk bán, von Ihnen dargestellt und empfunden».

Német ered. kézír. 3 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 88.

II.

Erkel Ferenchez intézett levelek.

12. AALBERG BRUNÓ. Budapest, 1884. október 11.

Budapest, 11/10. 84. Hochverehrter Meister! Ich hörte dieser Tage... Bruno AALBERG... Ganz ergebenst AALBERG.

Az azelőtti estén hallotta «Bánk bán»-t. Noha stettini, a magyar muzsikáért lelkesedik. «Es wird mir ein unvergesslicher und unvergleichlicher Genuss bleiben, dieses herrliche Stück Musik unter Ihrer eigenen Direction gehört zu haben»... büszke azokra a szálakra, melyek anyai részről Magyarországhoz fűzik. Miután nem kapja zeneműárusnál a fuvolakettőt («Bánk bán»-ból) s őt ez a szerzemény mint fuvolást igen lelkesíti, kéri, miként szerezhethé ezt meg, mert «ich würde keine Mühe und Kosten scheuen, um diese mir doppelt werthe Perle der Musik meinen Musikalien einzuverleiben».

Német ered. kézír. 4 l. k. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 16.

13. ABERT J. J. Stuttgart, 1870. március 29.

Hochverehrter Meister und Collega! Vor einigen Tagen wurde mir... J. J. ABERT. Stuttgart, den 29. März 1870.

A Nemzeti Színház intendantúrája kérte tőle az «Astorga» operájának vezérkönyvét. E hízegző kitüntetésért csak ERKELnek lehet hálás. Köszönetet

mond és kegyeibe ajánlja az operát. Reméli, hogy hasonló szíveséget fog tehetni ERKELnek.

Német ered. kézír. 3 l. 8-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 17.

14. ADLER VINCE. Chaville (Paris), 1858. szeptember 9.

Mein lieber Franz! Das selten schreiben steht schon längst auf der Liste meiner Untugenden... V. ADLER... Meine Adresse chez M. J. MAHO passage Jouffroy 24.

Régi hibája, hogy nem ír. Köszöni ERKEL meglehangú levelét. George (a fia) sokat mesél ERKELÉKRŐL. Örül, hogy ERKEL Gyula jól zongorázik. Küldjék ki hozzá Párisba, ő majd megszervezi a hangversenyt. A fiú tanuljon meg egy kissé franciául. Reméli, hogy sikerül ERKEL szerzeményeit 1859-ben Párisban előadani, bár «Du hast dies nicht nöthig, nachdem Du Prophet in deinem Vaterlande geworden bist»... «Was Du mir über die Zukunftsmusik schriebst, hatte grossen Erfolg bei ihren Gegnern. Der Papst ist sehr gegen Liszt aufgebracht, seitdem er Kirchenmusik schreibt, weil man nur aus Neugierde, die Teufel singen zu hören, in die Kirche geht; man spricht auch, dass seine Messe unter seiner Leitung hier aufgeführt wird, ich werde diesmal auch in die Kirche gehen.» Három kérése van ERKELhez: 1. ajánlja Georget Batthyányi grófnőnek; 2. miután tudománya a vonósnegyesnél nem viszi tovább, hangszerelje meg az «Allegro de Concert»-jét és egy «Rapsodiát»; 3. komponáljon az ő részére egy magyar jellegű nagy ábrándot.

Német ered. kézír. 4 l. n. 8-rét. borítékkal. Növ. npl. 1912—44. Ep. Mus. 354.

15. ALFÖLDI SZÜKÖLKÖDŐK SEGÉLYEZÉSÉRE ALAKULT MŰEGYETEMI BIZOTTMÁNY. Bécs, 1864. február 24.

Tekintetes Ur! Épen e percben vesszük DOPPLER úr... bizottnmány nevében PILC Mór elnök.

DOPPLERTŐL tudják, hogy a vasárnapi hangverseny próbája pénteken lesz, sürgősen kérik tehát CARINA k. a. és a védnök nevében, hogy «fent tisztelt művész honleányunk számára írt zenemű karkisérletét» póstafordultával küldje el DOPPLER Ferencnek, mert különben nem tudják begyakorolni.

Magyar ered. kézír. 1 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 201.

16. APFELSTEDT PÁL. Frankfurt a/M., 1877. május 28.

Schöne Aussicht 16. Frankfurt a/M. den 28. Mai 1877. Hochgeehrter Herr! Entschuldigen Sie freundlichst... Ihr ganz ergebener Paul APFELSTEDT.

Autogrammot kér gyűjteménye számára.

Német ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1912—57. Ep. Mus. 443.

17. APT KORNÉL. Budapest, 1877. szeptember 10.

Mélyen tisztelt igazgató! Nagyságos uram! E sorok átadóját RAUSCH Károlyt... igaz híve APT Kornél. Budapest, 1877. 10IX.

Ajánló sorok a Zeneakadémiába való felvételre.

Magyar ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 19.

18. ARADI GERŐ. Arad, 1890. október 14.

Arad, 1890. október 14. Igen tisztelt Nagyságos Ur! A «Névtelen hősök» dalművének szives átengedéseért... alázatos tisztelő hive ARADI Gerő színigazgató.

«Bár sok nehézséggel kellett küzdenem, hogy a mű előadásra kerülhetett, de igyekeztem tisztességes erkölcsi és művészi sikert aratott a közönség elismerése által. Sajnálom, hogy közbejött kellemetlenségek miatt többé elő nem adathatom e szépenéjű művet.»

Magyar ered. kézír. 1 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 20.

19. ARIEL. H. és k. nélkül. (Bécs.)

Geehrter Herr Kapellmeister! Anbei erlaube ich mir... unter poste restante Wieden Ariel.

Leveléhez egy kis verset csatol. Ebben lelkesedik a magyarokért és különösen a huszárokért. Versét, a «Husarenlied»-et megzenésítésre ajánlja ERKEL-nek; ha ezt megteszi, kéri, értesítse róla.

Német ered. kézír. 2 l. n. 8-rét. Mellékelve a «Husarenlied» kéziratát. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 22.

20. ARTÔT DÉSIRÉE. H. és k. nélkül. (Pest.)

Dimanche midi. Cher Maestro. J'avais esperé vous voir... et d'admiration Désirée ARTÔT.

Kéri, hogy a «Hunyadi» nagy kadenciájának végleges megállapítása végett okvetlenül tartsanak próbát. «... arranger définitivement la cadance qui n'est pas tout à fait pour ma voix», 5 órára kéri ERKELT, ELLINGERT és a sűgôt. Ha nem jönnek, le kell mondania, «car je ne me ferai entendre au public que si je suis bien sûr de moi».

Francia ered. kézír. 2 l. 8-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 24.

21. U. a. Pest, 1862. május 22.

Pest, Jeudi 22 mai 1862. Cher Monsieur ERKEL. Je suis de plus en plus souffrante... sentiments amicaux Désirée ARTÔT.

Betegsége miatt az előadást lemondani kénytelen.

Francia ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 24.

22. ID. ÁBRÁNYI KORNÉL. Pest, 1866. december 7.

Pest, Dec. 7. 866. Igen tisztelt ERKEL úr! Minthogy az általa ritka szívélyességénél fogva... őszinte tisztelő szolgája ÁBRÁNYI Kornél. ÁBRÁNYI a folyóirata mellékletéül ígért dalműrészlet kéziratát, de min-

denekelött a mű címének közlését kéri, hogy a címlap «méltó elkészítését még ma munkába» adhassa.

Magyar ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

23. U. a. Pest, 1873. október 21.

Pest, 21/10. Igen tisztelt ERKEL úr! Annyi rengeteg a teendőm... Igaz tisztelő szolgája ÁBRÁNYI Kornél.

Kér utasítást, hogy mit írjon Bécsbe. «A mai Zenelapban egy kissé kostonól befűttam a püzonba.»

Magyar ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

24. U. a. Pest, 1875. augusztus 8.

Pest, 8/8. 875. Mélyen tisztelt ERKEL úr! Nem akarván Muzsájával való társalgásában háborgatni... mély tisztelője ÁBRÁNYI Kornél.

Gratulál ahhoz a sikerhez, amit ERKEL Sándor a «Tannhäuser» elvezénylésével aratott. Kikel az ellenséges érzelmű sajtó és RICHTER János ellen. A zeneakadémiára nézve azt javasolja, «hogy ha csak megtakarításból nem akarják megtenni a kinevezéseket, hát az ne genirozza a kormányt, mert mindnyájan lemondunk az illetékről, míg tényleg nem működünk». A fődolgoz, hogy mindenki tudja, mihez tartsa magát.

Magyar ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

25. U. a. Pest, 1875. augusztus 17.

Pest, 17/8. 875. Mélyen tisztelt ERKEL úr! Már nem is merek személyesen terhére lenni... mély tisztelője ÁBRÁNYI Kornél.

A Zeneakadémia ügyében szeretne határozott választ, igent vagy nemet. ERKELnek «megmondja az igazat a mindenható miniszteri tanácsosa», ezért kéri, járjon az ügy után. ÁBRÁNYI érezteti, hogy az a véleménye, hogy ő az akadály a Akadémia megvalósításának.

Magyar ered. kézír. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

26. U. a. Pest, 1876. október 23.

Pest, 23/10. 876. Igen tisztelt igazgató úr! A dolog sürgetős voltánál fogva... mély tisztelője ÁBRÁNYI Kornél.

Kéri, hogy a «LISZTnek szóló igazgatósági fölkérő levelet» írja alá s küldje mindjárt vissza. Kérdi, kit javasoljanak AGGHÁZYN és JUHÁSZON kívül. «LÉPESYt proponáljuk-e?» Végül, mert hidegre fordult az idő, kéri a fáskamra kulcsát, hogy befűthessen, mert «VOLKMANN is tribulál már a fütésért».

Magyar ered. kézír. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

27. U. a. Pest, 1877. július 23.

Pest, 23/7. 877. Mélyen tisztelt ERKEL úr! Csak az az őszinte bizalom... mély tisztelője ÁBRÁNYI Kornél.

Az egyetemi nyomdában sajtó alatt lévő könyvei tiszteletdíjára előleget kér. Magyar ered. kézír. 4 l. 8-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

28. U. a. Ischl, 1878. augusztus 12.

Ischl, 12/8. 878. Igen tisztelt igazgató úr! A körülmények úgy alakulván rám nézve, hogy... mély tisztelő szolgálja ÁBRÁNYI Kornél.

Ischli üdüléséről ír és előleget kér. «Remélem, a «névtelen hősök» vezérkönyvébe már beleírta a «Finis-t». «Úgy érzem, hogy ebben a tündérvölgyben az én lelkem is teleszívta magát mindenféle zummogó dallammárral. Talán a hosszú téli estéken át egynehány ki fog majd fakadni mint emlékfórrás TÁBORSZKY és PARSCH újabbeletű megnyomoritására.»

Magyar ered. kézír. 8 l. 8-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

29. U. a. Budapest, 1879. január 12.

Pest, 12/1. 879. Igen tisztelt igazgató úr! Van szerencsém ide-mellélkelve... ÁBRÁNYI Kornél. Kérem szépen a Clavier-Lehrert e hordártól visszaküldeni.

A karének zenéjébe beleélve magát, megírta a szöveget. Ha felfogása ERKELnek nem tetszik, mást ír. Reméli azonban, hogy mégis megtalálta a helyest. «Hisz a költői rokonlekek könnyen megszokták egymást érteni.» Jelzi, hogy a «mester LISZT már Magyarországon van; néhány napot Szegszárdon tölt AUGUSZ özvegyénél».

Magyar ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

30. U. a. Budapest, 1879. július 2.

Pest, 2/7. 879. Mélyen tisztelt Igazgató úr! Több hivatalos ügy elintézése... kiváló tisztelettel ÁBRÁNYI Kornél.

Kéri ERKELT, jöjjön be másnap a Zeneakadémiába.

Magyar ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

31. U. a. Budapest, 1879. szeptember 23.

Pest, 23/9. 79. Mélyen tisztelt Igazgató úr! Bátor vagyok egész bizalommal... ÁBRÁNYI Kornél. U. i. Kedden reggel hon leszek.

Három növendéket ajánl ERKEL osztályába leendő felvételre.

Magyar ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

32. U. a. H. és k. n. (Kolozsvár, 1879. szeptember?)

Mélyen tisztelt Igazgató úr! Egész életemre kiható kéréssel kell... szolgálja és híve ÁBRÁNYI Kornél.

Elmaradását mentegeti.

Magyar ered. kézír. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 19. (A város, évszám és hónap megállapítása a postai betűző alapján történt. A nap számjele olvashatatlan.)

33. U. a. Budapest, 1880. március 12.

Pest, 12/3. 880. Mélyen tisztelt igazgató úr! Ma délben LISZTNÉL levén... maradván ÁBRÁNYI Kornél... pótolja a helyét.

LISZT néhány meghívót kér. Ezeket a főpróbán fogja átvenni. ERKEL Elek hívja el SWOBODÁT és RAUSCHT. RAÁB Antónia Bécsben betegen fekszik, ennek helyettesét LISZT a főpróbán fogja kijelölni.

Magyar ered. kézír. 2 l. kis 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

34. U. a. Budapest, 1886. május 21.

Pest, 21/5. 86. Igen tisztelt Igazgató úr! Bocsássa meg, ha jelen soraimmal... őszinte híve ÁBRÁNYI Kornél.

A március 24-iki műsor összeállításában a magyar zenét háttérbeszorító célzatosságot lát. A magyar vegyeskart KOESSLER felszólítására írta s nem hitte, hogy jóakarátának «viszonzása az lesz, hogy még az akadémiai tanítványok előtt is degradáltassam». Kifakad a magyarságnak a M. kir. zeneakadémiánál tapasztalható tüntető háttérbeszorítása ellen.

Magyar ered. kézír. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

35. U. a. H. és k. n.

Igen tisztelt ERKEL úr! Nagy megütközéssel olvasom... híve ÁBRÁNYI Kornél.

A pesti német lapok ERKELRE vonatkozó hírért «gyalázatos, intrikának» tartja. Kéri, tájékoztassa, hogy a másnapi lapokban feleletet jelentessen meg.

Magyar ered. kézír. névjegy. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 18.

36. BARENSFELD ARTUR. Bécs, 1885. június 3.

Verehrter Herr Director! Entschuldigen Sie, wenn ich mich... ganz ergebener Arthur BARENSFELD... Schwarzspanierstrasse 6.

Mint REICHMANN Tódor udv. operaénekes magánkorrepetitora hangversenyek számára műsoranyagot állít össze. Kéri a «Bánk bán» bordalának jó német fordítását és ERKELnek más műveiből való baritonáriákat. «Ich würde mich ausserordentlich glücklich schätzen, wenn es mir durch meine Bemühungen gelänge, Ihrer herrlichen Musik, die wir zum Bedauern aller wahren Kunstfreunde noch immer nicht in der Hofoper zu hören bekommen, wenigstens im Konzertsaal Verbreitung zu schaffen.»

Német ered. kézír. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 26.

37. BARTALUS ISTVÁN. Budapest, 1877. május 4.

Budapest, 877. május 4. Mélyen tisztelt uram! Teljesen egyetértek észrevételével... tisztelője BARTALUS István.

«A három oktávát illetőleg» teljesen osztja ERKEL nézetét. (Amint SCHUNDA V. József úr KERESZTY István, M. Nemzeti Múzeumi oszt-igazg. urat tájékoztatta, e levél egy, az iskolák között annak idején körülbelül 400 példányban szétosztásra került, négyoktávás népharmoniumra vonatkozott.)

Magyar ered. kézír. 1 l. 16-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 27.

38. U. a. Budapest, 1885. február. 7.

Nagyságos Igazgató úr! Miután e hó folytán... BARTALUS István... fényképét is mellékelni.

E levél eléggé rideghangú. Ügylátszik, pletykálkodások ingerelték BARTALUST, ki «mint hivatalnok» tartozik felvilágosítással szolgálni és ezt a kiállításra tervezett Zenealbumra nézve meg is teszi, «azt beszélük, hogy» ő az Albumra a kormánytól pénzt kapott, valamint azt is mondják, hogy ő a RÓZSAVÖLGYI-céggel a hasznon osztoznék. Mindkét állítást a leghatározottabban visszautasítja. Utóiratban említi, hogy ha ERKEL «a kormánytól elismeréssel veendő dolgozatát» küldi, mellékelje fényképét is.

Magyar tisztázat. Az aláírás ered. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 27.

39. GRÓF BATTHYÁNY ANTÓNIA. H. és k. n.

Geehrter Herr ERKEL! Ihr Schwager ADLER, hat mir zwar versprochen... Ich schliesze noch einmal bittend A. BATTHYÁNY.

Leányát ERKELLEL szeretné taníttatni. E kérés közvetítésére ADLER Vincét felkérte, ki ezt azonban aligha tette meg, mert «er aber im Schreiben ebenso faul, als im Klavier fleiszig ist». Félve értesíti arról, hogy a Svábhegyen foglak lakni. Kér választ.

Német ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 29.

40. BECK JÁNOS NEPOMUK. Bécs, 1862. január 20.

Wien, den 20/I. 62. Hochgeehrter Herr und Freund! Gestern habe ich an Herrn v. CSEPREGI... ganz ergebenst J. N. BECK... damit ich nicht etwas umsonst zu lernen brauche.

CSEPREGINEK megírta, hogy hajlandó az «Észak csillaga» Petroffját elénekelni. Kéri, hogy ugyanazon kihagyásokkal adják elő ez operát, mint 1857-ben. Az utóiratban a kihagyások igen pontos megjelölését ismételve kéri, nehogy hiába kelljen valamit megtanulnia.

Német ered. kézír. 1 l. n. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 31.

41. BÉCSI HOFOPERNTHEATER. Bécs, 1882. október 30.

G. Z. 1627/1882... Hochverehrter Herr General-Musikdirector. Theils durch den k. k. Hofopern-Capellmeister H. Franz DOPPLER... ergebenster JAHN, Director des k. k. Hofoperntheaters.

Miután 1883 áprilisában a «Hunyadi László»-t akarják előadni, kéri a németszövegű vezérkönyv sürgős beküldését.

Német tisztázat, az aláírás ered. 2 l. 4-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 134.

42. U. a. Bécs, 1883. június 18.

Wolgeberner Herr! Zu meinem lebhaften Bedauern... der General-Intendant der k. k. Hoftheater: HOFMANN.

A beküldött operakivonat másolási költségeit nem térítheti meg.

Német tisztázat, az aláírás ered. 2 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 33.

43. U. a. Bécs, 1883. augusztus 12.

G. Z. 1115/1883. Hochgeehrter Herr Director! In Gemäsheit Ihrer.. Ernst Ritter STEINHAUSER v. TREUBERG, Kanzlei-Vorstand.

Értesítés arról, hogy a «Hunyadi László» német szövegű zongorakivonatát ERKEL kívánságához képest neki visszaküldötték.

Német tisztázat, az aláírás és rangjelzés ered. 1 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 32.

44. BÉKESSY GYULA. Szombathely, 1875. november 16.

Nagyságos Igazgató úr! Nem tehetem: hogy Nagyságodnak csekély személyem... alázatos szolgálja BÉKESSY Gyula kir. törvényszéki bíró.

Leányának a Zeneakadémiára való felvételeért köszönetét fejezi ki, de annak zenei kiképzéséről lemondott és a leányt sürgönyileg hívta haza.

Magyar, ered. kézír. 3 l. n. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 37.

45. BÉKÉSMEGYEI RÉGÉSZ- ÉS MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETI TÁRSULAT. Békés, 1888. december 30.

Jegyzőkönyvi kivonat a... GÖNDÖCS Benedek egyleti elnök. P. H.

Jegyzőkönyvi kivonat arról, hogy a közgyűlés GÖNDÖCS Benedek apát és egyleti elnök indítványára ERKELT egyhangulag tiszteletbeli taggá megválasztotta.

Magyar, tisztázat, az aláírások eredetiek. 1 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 34.

46. BELICZAY GYULA. Budapest, 1884. szeptember 27.

Budapesten, 27. szept. 84. Mélyen tisztelt és szeretett Mester! Az első, kizárólag a dalmű... tisztelettel BELICZAY Gyula.

Az Operaház megnyitásakor meleg sorokkal üdvözl. «Adja az Isten, hogy a «Szt. István»-t mihamarább élvezhessük és hogy még soká magasztal-hassuk mint köztünk élőt és működőt: ERKEL Ferenczet, a Mestert.»

Magyar, ered. kézír. 4 l. 8-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 38.

47. BELLAAGH-KORCSEK LEOPOLDINA. Budapest, 1888. dec. 16.

Mélyen tisztelt főigazgató úr! jóakaró uram! A' magyar nemzeti dalmű megteremtője... hálás tisztelője BELLAAGH-KORCSEK Leopoldina.

ERKEL zeneszerzői működésének 50. évfordulóján igen szeretetteljes, megleghangú üdvöletet küld, mint a «dalművészet egyik szerény napszámosa», aki 25 évnél több időt töltött ERKEL igazgatása alatt a Nemzeti Színház szolgálatában.

Magyar, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 39.

BELÜGYMINISZTERIUM, lásd Magyar kir. Belügyminiszterium.

48. BEREGSZÁSZY LAJOS. Pest, 1862. december 5.

Pest, 5/12. 1862. Igen tisztelt karnagy úr! Levelem átadója RIEDL János úr... vagyok kész szolgája BEREGSZÁSZY hangszerész.

Ajánló sorok RIEDL János több kiállításon kitüntetett «pléhfuvó zeneszer» készítő részére Pozsonyból, «aki e hangszerek tiszta hangolását a jelenkorig legtöbbre vitte».

Magyar, ered. kézír. 2 l. n. 8-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 41.

49. BERLINI NEUE DEUTSCHE OPER. Berlin, 1892. augusztus 2.

Berlin S. W., den 2. August 1892. Sehr geehrter Herr! Erbitten gefällige Angabe... Direction der Neuen Deutschen Oper: olvashatatlan aláírás.

A «Hunyadi» átengedésének feltételeit kéri.

Német, tisztázat, aláírás ered. 1 l. 4-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 42.

50. U. a. Berlin, 1892. augusztus 11.

Berlin S. W., den 11. August 1892. Herrn ERKEL Ferencz Budapest. Sehr geehrter Herr! Ihr geschätztes Schreiben vom 9. d. M... Wilhelm HOCK. Privatadresse: Kaiser Wilhelmstr. 21.

Az igazgató HOCK Vilmos a pesti Német Színháznál 1860—62-ben regisseur volt s ezidő óta ismeri ERKELT. Ezért kérte a «Hunyadi»-t. A kért összeget nem adhatja meg, hanem a hangjegyanyagnak kölcsöndiját beleértve, 4% tantiémet ajánl. Igéri, hogy a művet «in echt nationalem Sinne an Dekorationen u. Kostümen» fogja színrehozni. A választ saját személyére címezni kéri.

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 42.

51. BERLIOZ HEKTOR. H. és k. n. (Pest, 1846. február.)

Mon cher Monsieur ERKEL. Tout le monde m'engage de remettre ... dévoué serviteur H. BERLIOZ.

Miután mindenki azt tanácsolja, kéri, hogy hangversenyét másnapról harmadnapra halasszák el. Ok: másnap bál van s ez az öltözködés miatt a hölgyeket otthon tartja a hangverseny óráiban, «cela ferait un grand tort à la recette».

Francia, ered. kézír. 1 l. 4-rét (a negyedik lapon címzés). Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 43.

52. U. a. Páris, 1860. január 25.

Mon cher Monsieur ERKEL. Je vous remercie de votre lettre... Hector BERLIOZ 4 rue de Calais Paris. 25 Janvier 1860.

Válaszol ERKEL levelére. Senkinek nem adott Németországban felhatal-

mazást arra, hogy a Rákóczi-indulót az ő átírása szerint kiadja. Felhatalmazza ERKELT a szükséges lépések megtételére. Jelzi egyúttal, hogy a Rákóczi-indulót beékelte a «Damnation de Faust»-ba, de nem teljesen megegyezően az első fogalmazással, mert kódáját jobban kifejelesztette, ami «augmente beaucoup l'effet de la péroraison». Ha nem tartana az osztrák rendőrségtől, elküldené a vezérkönyvet. Várja ERKEL levelét és tisztelteti a Nemzeti Színház művészeit.

Francia, ered. kézír. 3 l. 8-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 43.

Irod.: FABÓ: ERKEL Ferencz Emlékkönyv, a 144 l. a levél utolsó lapjának hasonmása, a 145 l. magyar fordítása. — Isoz K: BERLIOZ «Rakoczzy»-jának eredeti kézírata. M. Könyvszemle 1918. évf. 1—13 l.

53. IFJ. BERTHA SÁNDOR. Páris, 1868. április 10.

Igen tisztelt Barátom Uram! Fogadja jelen soraimban azon leg-
őszintébb... ifj. BERTHA Sándor... szíves barátságának.

BERTHA köszöni himnuszának átíratát, melynél «a bevezetés és bevezetés szép», de némely ütemben az összhangosítást az eredetire visszaállította, mert neki úgy jobban tetszik s az atyai szeretet vak. E művet ajánlja ERKEL jóindulatába, kéri, vezényelje ő és a hangverseny után a vezérkönyvet adja át atyjának.

Magyar, ered. kézír. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 44.

• 54. U. a. Laqueue-Galluis, 1871. október 4.

Mélyen tisztelt ERKEL úr! Egy újabb engedményt csikarni ki
irányomban... Alázatos szolgája BERTHA Sándor. . . . 4-én.

Kéri, hogy legújabb magyar zongora «Suite»-jét ERKELnek ajánlhassa. «Ha csálhatatlan izlését csak némileg is fogja kielégíteni, szerzőjének meglesz a várt jutalma».

Magyar, ered. kézír. 2 l. 8-rét (1. és 3. lapokon írva). Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 44.

55. BETHLEN JÁNOS GRÓF. Gyulafehérvár, 1888. december 19.
Gyulafehérvár, 1888. dec. 19. Nagyságos úr! Fogadja üdvözetét
régii tisztelő tanítványának... Gróf BETHLEN János.

Szeretetteljes üdvözlő sorok.

Magyar, ered. kézír. 1 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 45.

56. BETZHOLD IDA. Bunzlau i. Pr. Schl. 1884. július 13.

Bunzlau in preussisch-Schlesien, den 13-ten Juli 1884. Sehr geehrter Herr Director! Sie werden sich meiner... alte Schülerin IDA BETZHOLD.

Az Óriás-hegységben időzte alatt hallotta a «Hunyady»-t. «Ich schicke das Programm mit, damit Sie sehen, dasz hinter den Bergen auch noch verständige Leute wohnen». Jelzi, hogy magyar darabjaival, különösen a «Hattyúdal»-lal és a «Szegény legény bújá»-val sok elismerést arat. Szeretné, ha «István

Magyar Könyvszemle. 1919. I—IV. füzet.

király»-hoz lejöhetne. Weimarban volt, hol ismét résztvehetett LISZT óráin. KRAUTWALD k. a. és KRIVÁCSI is ott voltak. Július 8-án «Parsifal»-t hallotta Bayreuthban, ahol egy csomó jeles nevű emberrel megismerkedett.

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 46.

57. U. a. Bunzlau i. Pr. Schl. 1884. október 30.

Bunzlau, den 30. X. 84. Sehr geehrter Herr Director! Beifolgend erlaube ich mir Ihnen... Ida BETZHOLD... Poststrasse 10.

Néhány ujságszámot küld s pár sorban megnyugtatóst kér, hogy ERKEL nem vette rossz néven, hogy mellette lándsát tört. «Ich wagte es nur, weil es wohl hier in Preussen nicht viele geben mag, welche die Wahrheit bestätigen würden, da ihnen die Verhältnisse nicht unbekannt sind.»

Német, ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 46.

58. BIGNIO LAJOS. Temesvár, 1863. március 3.

Temesvár, 3/3. 863. Igen tisztelt ERKEL úr! Kívánatának csak most tehetek némileg eleget... Tisztelettel BIGNIO s. k.

BARRACHT szinpadí kollégáját mint erős hangú, könnyű magasságú tenort ajánlja. 3000 forintért jobbat s oly erős hangút nem kapni. Nyolc napon belül Arnoldot, Emmít, Ernánit s a «Nachtlager» Gomez-ét énekelte. «Tell»-ből a tercettet e-durban éneklí. MARCHETTI-nél «jobban fog tetszeni, szebb erősebb hangja 's könnyebb magassága miatt; — különben igen becsületes 's rendes színházi tagnak, mondja mindenki az igazgatóval együtt.»

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 47.

59. U. a. Bécs, 1866. december 13.

Wien, den 13. Decbr. 1866. Geehrter Herr General Musik-Director! Auf Ihren werthen briefl. Rath... BIGNIO m. p., Mitglied des k. k. Hofopertheaters.

Vendégszerepeltetése dolgában kér felvilágosítást.

Német, ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 47.

60. BODORFI HENRIK. Pest, 1863. május 1.

Geehrter Herr von ERREL! Um mich weiter zu vervollkommen... ergebener Heinrich BODORFI... 863.

Miután tovább kíván tanulni, kéri ERKELT, adna neki különórákat, ha nem érne rá, úgy fiai közül valamelyikkel taníttassa. Fizet havi 20 osztr. ért. forintot.

Német, ered. kézír. 1 l. 8-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 48.

61. BÖGNÁR VILMA. Budapest, 1884. március 1.

Kedves mélyen tisztelt fő zenekar igazgató úr! Talán emlékszik, hogy egyszer oly bizalmasan és nyíltan beszéltem... alázatos szolgálója BÖGNÁR Vilma... Budapest.

Bizalommal kéri ERKELT, vigye keresztül, hogy szerződötetés céljából fel-
léphessen. A múlt évben rekedten és kedélybetegén énekelt s bár «a közönség
(claqueom nem volt) elég jól fogadott ahhoz képest, hogy valóban nem nyújt-
tottam eleget fellépésemmel», azt hiszi, ezért nem szerződötték. «Gondolja
meg, hogy legszebb éveimet a nemzeti színháznak áldoztam, soha sem birt a
külföld elcsalni, pedig higgye el nem egy ajánlatom volt oda, de én soha még
csak meg sem említém, mert hiszen hiába én csak itthon tudtam élni.» Most
hangja oly kifogástalan, mint volt nyolc évvel azelőtt. BIGNIO és GASSI meg-
mondhatják, akik hallották. Donna Annát szeretné énekelni, «hiszen egy magyar
Donna Annát, ki tisztességesen elénekelheti, talán mégsem hagyják menni». Ha
kérését ERKEL sem tudja teljesíteni, úgy ennek oly oka van, mely hangjától
független.

Magyar, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 49.

62. U. a. Kolozsvar, 1885. február 9.

Kedves mélyen tisztelt ERKEL úr! Nem bírok ellent álni azon
óhajomnak... alázatos szolgálója BOGNÁR Vilma... 885.

«A színház szakadásig tömve volt» a Hunyady László előadásán, amely-
nek «örök szépségű zenéjét» a közönség nagyon élvezte. «Első jelenetem után
6-szor hívtak ki, a „Lagrange“-ária után 4-szer nyílt jelenetbe» tapsolták elő.
Sikere akkora volt, hogy Erdély legelőkelőbb «s mint mondják legfogósebb»
mágnásnője, báró BÁNFFY Albertné felkereste őt, hogy a „Lagrange“-áriával
okozott élvezetért köszönetet mondjon. «Roppantúl dicsérte a lassút mint com-
positiót». Önmagáról írva megemlíti, hogy hangja jó s «már nem is vagyok
olyan „dick“, mint aminőnek a múlt nyáron talált»,

Magyar, ered. kézír. 3 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 49.

63. BOLCELLI EMILIA. H. és k. n. (Pest. 1867. ápr. 3.?)

Nagytekintetű zeneigazgató Úr! Drága kegyes jó Uram! A művé-
szet világában..... alázatos szolgálója BOLCELLI Emilia.

Levéliro BOLCELLI Antalnak herceg ESTERHÁZY volt karmesterének leánya,
sorscsapásoktól üldözötve ERKELhez fordul segítségért.

Magyar, ered. kézír. 3 l. n. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep.
Mus. 51.

64. BÖHM GUSZTÁV. Pest, 1869. július 19.

Tisztelt főzeneigazgató ur! Éppen most jövök a Mtgs. Intendans
urtól..... Engedelmet kérve e hosszú epistoláért, vagyok a t. főzene-
igazgató úr tisztelője BÖHM Gusztáv. Pest, 19/7. 869.

A BENZA-ügyből kifolyólag védekezik ERKELnek az intendánshoz intézett
levelében foglaltak ellen. «Jelen soroknak csak az a céljük, hogy megmutassam
t. kegyednek, hogy a „fogadatlan prókátorság“ soha sem volt az én kenyerem»
BÖHM BENZÁVAL — akiről nem a leghizelgöbben nyilatkozik — ennek meg-
hívására a Bécs melletti Badenben találkozott. A vele folytatott beszélgetés

folyamán meggyőződött arról, hogy «eszeágában sincs a Pesti szerződés», vége-hossza nem volt a leánya dicséretének «és megmutatta nekem a 35.000 frankos szerződéseket». A fogadatlan prókátorság elleni védezését így végzi: «ámbrá bátran és büszkén merem állítani — a mibe eddig bele avatkoztam az mindig a nemzeti színháznak használni akaró vágyból történt és hála Istennek mindig sikere is volt».

Magyar, ered. kézír. 3 l. n. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 52.

65. U. a. Pest, 1870. július 13.

Igen tisztelt főzeneigazgató ur! Miután még néhány leveleket váltottam..... igaz tisztelője BÖHM. Pest, Juli 13-n 870.

Jelenti, hogy a «Tannhäuser» zenekari szólamait Drezdában megrendelte. 90 vagy 100 tallérba fognak kerülni. Folytatólag színházi ügyekről számol be. A «Faust» díszletei készülnek. A «Tannhäuser» kar- és magán-szólamait másnap adja a másolónak. KENDEFI-től a minap azt hallotta, «hogy szó sincs róla, hogy igazgatót kapjunk — talán őszkor elvállalja SZÉCHÉNYI Gróf, de ez nagyon kétes».

Magyar, ered. kézír. 2 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 52.

66. BRASSAI SÁMUEL. Kolozsvár, 1865. november 27.

Kolozsvárt, Nov. 27. 1865. Édes barátom! «Vettem leveledet, látom az eszedet..... szolgálatát ajánlja barátod BRASSAI.

FOLLINUS az operáért («Bánk bán»-ról van szó) 400 forintot ajánl, ebből másolásra lemeget 50 frt. A vezérkönyv átvételekor fizet 200 frtot. ERKEL tehát vagy BRASSAINAK küldje a vezérkönyvet, vagy utánvétellel. Az első előadások kapja a 150 frtot. Az első előadás 1866 január második felére várható.

Magyar, ered. kézír. 1 l. 8-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 53.

67. U. a. Kolozsvár, 1876. március 17.

Kolozsv. 17/3 1876. Édes Barátom! Már néhai PICHLER Bódog..... Brassai. Ha már két levelem nem volt alkalmatlan neked, tudasd egy-pár sorral velem.

A néh. PICHLER Bódog által benyújtott operát — mely már Bécsben be volt nyújtva s onnan visszavetett — adja ki ERKEL az özvegynek, ha nincs kilátás reá, hogy Pesten adják, mert Bécsből bekérték. «Szokott nyájas és barátságos modorod a netalán kesernyés pilulát is undor nélkül elnyeleti vele.»

Magyar, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 53.

68. U. a. Kolozsvár, 1879. szeptember 10.

Kolozsv. sept. 10. 79. Kedves barátom! Biztos vagyok, hogy nem veszed rossz neven..... kéri meleg részvétedet barátod BRASSAI.

RIGÓ Anna kezdő zongorajátszót ajánlja pártfogásába. «Tactus tartása dicséretes és elég jól is olvas.»

Magyar, ered. kézír. 1 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 53.

69. U. a. Kolozsvár, 1880. augusztus 14.

Kolozsv. aug. 14. 80. Édes barátom! Ujra kéntelen vagyok jóindulatban barátod BRASSAI iránt.

KORIK Bertát ajánlja ERKEL figyelmébe. Mivel a dalárdaünnepély nem hozza ERKELT Kolozsvárra, neki sincs semmi köze az ünnepélyhez.

Magyar, ered. kézír. 1 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 53.

70. U. a. Kolozsvár, 1888. december 15.

Kedves Barátom! Az Evangéliom szerint Jézus az érzelmeit barátod BRASSAI-nak. Kolozsvárt, decz. 15. 1888.

ERKEL jubileuma alkalmából, BRASSAI levelét bibliai idézettel kezdi (Jézus szavai Magdolnához), amit ERKEL-re vonatkoztatva így alakít át: «A közvélemény fényes kárpótlással tartozik neked, mivel sokat bántottak». Vigasztalja őt a mostani nemzedék hálája. «Hadd csatoljam én is, az élők között legrégebb és legállandóbb barátod, üdvözteimet» stb.

Magyar, ered. kézír. 3 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 53.

71. U. a. Kolozsvár, 1891. január 17.

Kolozsvárt 1/17 91. Édes barátom! Az idemellékelt kép hü és jó barátod BRASSAI.

Egy angol képeslapból kivágott s kis fiúcskát ábrázoló képet küld, mert «annyira hasonlítónak találtam Bandi unokádhoz».

Magyar, ered. kézír. 1 l. 16-rét, borítékkal. Mellékelve egy újságkivágás. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 53.

72. BRÄUER FERENC. Pest, 1862. november 3.

Lieber Freund ERREL! Nachdem ich schon sehr oft aufrichtig ergebener Franz BRÄUER. Pest, den 3/II. 62.

Rövid időre egy tamtamot kér kölcsön.

Német, ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 54.

73. BRYK'S Musikschule. Bécs, 1883. március 28.

Wien, am 28. März 1883. Sr. Wohlgeboren Herrn Director F. ERKEL Pest. Ich habe die Firma ROSAVELGI in Pest ersucht in aller Hochachtung. BRYK'S Musikschule Wien, II., Praterstrasse No. 38.

A LA-GRANGE-ária zenekari szólómainak lemásoltatására kér engedélyt, hogy e híres áriát a hangversenykörúton Berlin, London, Hamburgban előadhassák.

Német, ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 55.

74. BUDAPESTI KIR. TANFELÜGYELŐSÉG. Budapest, 1879. június 21.

Tekintetes ERKEL FERENC, orsz. zeneakadémiai Tanár Úrnak BÉKESY Imre min. oszt. tanácsos, fõv. kir. tanfelügyelő.

A felső nép- és polgári iskolai tan. képestő vizsgára «5 frtnyi napidíj élvezete mellett a zenei tárgyakra nézve» szakbiztosnak hívja meg.

Magyar, tisztázat, az aláírás ered. 1 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 257.

75. BUDAPESTI LIPÓTVÁROSI CASINÓ. Budapest, 1883. november 29.

Nagyságos Úr! Néhai VOLKMANN Robert emlékének FALK Miksa a választmány elnöke Budapesten.

A Volkmann-(bizottság) választmányi tagjává való megválasztásáról értesíti ERKEL.

Magyar, tisztázat, az aláírás eredeti. 1 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 93.

76. U. a. Budapest, 1886. december 20.

Igen tisztelt Nagyságos Úr! A Budapesti Lipótvárosi alázatos szolgája dr. FALK Miksa a lipótvárosi casinó elnöke.

Köszönet a december 10-iki családi estélyen való közreműködésért.

Magyar, tisztázat, az utolsó 9 szó FALK írása. 2 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 93.

77. BÜRGER ZSIGMOND. London, é. n. (1891.) május 29.

London, d. 29. May. Hochverehrter Herr Generalmusikdirektor! Erlauben Sie mir gütigst Sigm. BÜRGER Herren Söhnen.

L. VAN WOEFELGHEM, párisi kiváló violás kérését közvetíti: engedje át neki ERKEL hangversenyeken való előadásra a «Bánk bán» viola d'amour szőlőjét.

Német, ered. kézír. 4 l. k. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 57. (Az évszám megállapítása a póstai betűző alapján történt.)

78. CAUX MIMI, de. Budapest, 1881. január 10.

Budapest, 10/I. 81. «Noblesse oblige». Sehr geehrter Herr von ERKEL, Ihr Herr Sohn ALEXANDER in das Land der Artigkeit. Marie ZADEMACK-DORIA DE CAUX.

Panaszkodik ERKEL Sándorra, ki reggel a «Zsidónő»-höz jegyet ígért, este pedig megtagadta. E tapintatlanságát nagyon rossz néven vette.

Német, ered. kézír. 3 l. k. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 72.

79. CHARTON DEMEUR J. Sèvres, 1858. október 3.

Sèvres le 3 octobre 58. Mon cher Maitre ERKEL Vous croyez peut être que je vous ai oublié . . . J. DEMEUR CHARTON . . . pour réussir il faut beaucoup de discrétion.

Költözködéssel és berendezkedéssel menti hallgatását. Nagyon köszöni mindazt, amit pesti vendégzereplésekor felesége érdekében tett. Itt már nagy

hatással énekelte felesége az áriát. A Théâtre Lirique igazgatója komolyan foglalkozik operájának színrehozatalával «c'est lui même qui se chargerait de faire la traduction de notre opéra», «je ne cesserai pas de crier qu'il y a un génie à Pesth et ce génie se nomme ERKEL», kell hogy a párisiak megismerjék őt, kinek neve Párisban már közszájon forog. Ha akarják, felesége lejön szívesen Pestre vendégszereplésre, csak írják meg idejében, hogy beoszthassa idejét.

Francia, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 58.

80. CONCORDIA JOURNALISTEN UND SCHRIFTSTELLERVEREIN. Bécs, 1877. november.

Wien im November 1877. Verehrter Herr! Der Journalisten... am Nationaltheater in Budapest.

Kéri, hogy a nyugdíjalap javára rendezendő bazárnak ajándékozza valamely kiadott műve kéziratát.

Német, tiszttzat, 7 szerkesztő ered. aláírásával. 3 l. 4-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 60.

81. CSÁNY GIZELLA. H. és k. n.

Különösen tisztelt Karnagy Ur! Kedves ERKEL bátyám! Bocsáson meg, hogy... tisztelő huga Csány Gizela.

Szeretné Gertrudot énekelni, de BALÁSNÉ BOGNÁR Vilma tanulja. Nem akar rivalizálni, de ha «Vilma» nem tetszenék, ő nagyon szeretné e szerepet énekelni, úgy mint ahogy azt ERKEL gondolta, amikor írta, mert «elrontani, ahhoz nincs szívem».

Magyar, ered. kézír. 3 l. n. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 62.

82. CSILLAG RÓZA. Frankfurt a/M. 1865. nov. 7.

Frankfurt a/M. am 7-ten 7bre 1865. Hochgeehrter Herr v. ERKEL! Sie werden ohne Zweifel erstaunen... Rosa CSILLAG... erwarten in Frankfurt a/M.

Mentegeti magát, hogy németül ír, de oly rég került el hazulról. Vendégszerepelni szeretne Pesten az országgyűlés idején, ha hívják és megfelelő ajánlatot kap. A Német Színház hívja, de ő csak a Nemzeti Színházban akar fellépni, ott, hol pályáját megkezdte. Kéri, neki «die Rolle der Erzsébeth in Ihrer unsterblichen Oper «Hunyady László» anvertrauen zu wollten, welche für mich eine unendliche Freude wäre zu studieren.»

Német, ered. kézír. 4 l. k. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 65.

DALÁRDÁK.

83. BÉKÉSI DALEGYLET. Békés, 1889. január 30.

Nagyságos Úr! Mult év december 16-ikán... tartott üléséből KONKOLY Jenő dalegyleti elnök, P. H. — KIRÁLY Dávid, dalegyleti jegyző. Szerencsekívánatok az 50 éves művészi jubileum alkalmából. Magyar, tisztázat. A két aláírás ered. 1 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 35.

84. BÉKÉSMEGYEI DALÁREGYESÜLET. Békés, 1872. április 17.

Milyen tisztelt Tekintetes Úr! A BÉKÉSMEGYEI DALÁREGYESÜLET a nyáron... alázatos szolgája dr. HAJNAL ISTVÁN... elnöke.

Az 1872. év nyarán Gyulán megyei dalárünnepély lesz. A daláregyleti elnök kéri ERKELT, hogy «kegyeskedjék ez alkalomra a megyei dalárdák által közösen előadandó Békésmegyei Dalárindulót írni.»

Magyar, tisztázat, az aláírás ered. 3 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 36.

85. U. a. Békés, 1872. augusztus 14.

Milyen tisztelt Tekintetes Úr! A Békés megyei dalár egyesület... dr. HAJNAL István... elnöke.

A közgyűlés megbízásából köszöni, hogy «az ünnepély alkalmára a Dalár Indulót» megírta, kéri, hogy a nagyváradi orsz. dalünnepélyen a békésmegyei dalárdák által együttesen előadandó «Dalár Indulót» ERKEL vezényelje.

Magyar, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 118.

86. BONYHÁDI DALÁRDA. Bonyhád, 1877. február 15.

A «Bonyhádi Dalárdá»-tól. Nagyságos ERKEL... Minden nemzet az ő műveltsége szerint íteltetik meg... P. H. — KRAMOLNY József elnök. SCHNEIDER s. k. János egyl. jegyző.

Értesítés arról, hogy a január 1-ei közgyűlés ERKELT tiszteletbeli taggá választotta.

Magyar, a jegyző kézírása, az aláírások ered. 1 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 154.

87. A BUDAPESTI V. KER. ÁLLAMI FŐREÁLISKOLA ERKEL DALKÖRE. Budapest, 1887. november 7.

Nagyságos ERKEL Ferencz úrnak! Engedje meg Nagyságod, hogy midőn... Az «ERKEL Dalkör» tagjai PAUKER Ármin ifj. elnök.

Magyar, tisztázat, az aláírás ered. 1 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 56.

88. DEBRECENI DALEGYLET. Debrecen, 1870. február 27.

2. sz. 1870. T. ERKEL Ferencz úrnak, a magyarországi dalegyletek

főkarmesterének Pesten. A debreczeni dalegylet... KOMLÓSSI Imre a dalegylet elnöke, VADON Sándor dalegyleti jegyző.

Értesítés arról, hogy a közgyűlés ERKELT tiszteletbeli taggá választotta meg.

Magyar, tisztázata, a két aláírás ered. 1 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 70.

89. DEBRECENI DAL- ÉS ZENEEGYLET. Debrecen, 1882. február 1.

Tekintetes ERKEL Ferencz úrnak Budapest. A debreczeni dal- és zeneegylet... LENGYEL Imre... elnöke.

Értesítés arról, hogy az 1881. évi februárban tartott közgyűlésen ERKELT disztaggá választották. Küldik ennek okmányát.

Magyar, tisztázata, az aláírás ered. 1 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 70.

90. JÁSZBERÉNYI DALEGYLET. Jászberény, 1883. április 18.

Nagyságos karnagy úr! A jászberényi dalegylet f. évi Február 16-án... RISZNER József elnök, ESZTRENGA István titkár.

Értesítés arról, hogy a közgyűlés ERKELT tiszteletbeli taggá választotta s egyben az oklevelet küldi.

Magyar, tisztázata, az aláírások ered. 1 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 135.

91. KOLOZSVÁRI HILÁRIA DALEGYLET. Kolozsvár, 1871. okt. 5.

Tekintetes Ur! A kolozsvári «Hilária»... A dalegylet nevében J. GEGENBAUER elnök, RIEGER János jegyző.

Az 1870. december 22-iki közgyűlésen megválasztatván ERKEL tiszteletbeli taggá, az erről szóló oklevelet szerencsekívánatokkal küldik.

Magyar, tisztázata, az aláírások ered. 1 l. 4-rét (a 4-ik lapon címzés). Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 147.

92. KOMÁROMI DALEGYLET. Komárom, 1865. április 12.

Kivonat a komáromi dalegylet 1865. január 8-án tartott... tiszteltteljesen értesítettik. Kelt... MOLNÁR Ádám dalárdai elnök, TÁTRAI József jegyző.

ERKEL tiszteletbeli taggá való választásáról jegyzőkönyvi kivonat.

Magyar, tisztázata, az aláírások ered. 1 l. 2-rét, a 4-ik lapon külzet. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 150.

93. KOLOZSVÁRI DALKÖR. Kolozsvár, 1868. március 31.

Tisztelt Hazafi! A «Kolozsvári dalkör» mint a külföldi... tisztelői g. ESTERHÁZY Kálmán elnök, KRISIK Sándor jegyző.

Értesítés arról, hogy a Dalkör a kiváló zeneköltő koszorújához «egy

igénytelen levélkével kívánt járulni az által, hogy Önt tisztelt hazafi a dalkör tiszteletbeli tagjává közlekedéssel megválasztotta».

Magyar, tisztázata, az aláírások ered. 2 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 91.

94. LOSONCI ZENE- ÉS DALKÖR. Losonc, 1882. április 6.

Mélyen tisztelt művész Ur! A «Losonczy zene- és dalkör» azon vágytól vezéreltetve... alázatos szolgája DORTSÁK Gyula egyl. titkár.

Értesíti, hogy a március 26-iki közgyűlés ERKELT tiszteletbeli taggá választotta, kéri fogadja el.

Magyar, tisztázata, az aláírás ered. 1 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 169.

95. NAGYSZEBENI MAGYAR DALKÖR. Nagyszében, 1888. dec. 14.

Sz. 118/1888. Mélyen tisztelt Nagyságos Úr! A meghatottság érzetével... határtalan tisztelői a «dalkör» nevében: ELISCHER József kir. tan. tank. főigazgató elnök, GERZSENYI György titkár.

Igen meleghangú, gondosan, majdnem fellengzően megfogalmazott szerencsekívánatok ERKEL jubileuma alkalmából.

Magyar, tisztázata, az aláírások ered. 2 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 178.

96. PÉCSI DALÁRDA. Pécs, 1888. december 14.

A «Pécsi Dalárda» elnökségétől... Magyarország művészi körei... AICHINGER János egyesületi elnök, REBEVICZ Imre egyes. titkár.

Meleg szerencsekívánatok a jubileum alkalmából.

Magyar, tisztázata, az aláírások ered. 2 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 196.

97. POZSONYI DALEGYLET. Pozsony, 1881. november 9.

Különösen Tisztelt Uram! Nagy Mester! Nagy aggodalommal fordulok a magyar zene nestorához... A pozsonyi dalegylet elnöke SIMONYI Gyula.

Az ő elnöklete alatt másfél évvel azelőtt megalakult dalegylet (vegyeskar), melynek STREHLEN Antal a karmestere, legközelebbi hangversenyén egy eredeti magyar vegyeskarral szeretne fellépni, mást mint a Hymnust nem ismer, ezért kér egyet ERKEL-től.

Magyar, tisztázata, aláírás ered. 2 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 205.

98. U. a. Pozsony, 1881. november 30.

Különösen Tisztelt Uram! Nagy Mester! E perczen vettem kegyes küldeményét... a pozsonyi dalegylet elnöke SIMONYI Gyula.

Köszöni «A Magyarok Istene» c. vegyeskart. Ezt a decemberi alapító hangversenyen fogják előadni s egyúttal a közönséggel tudatni, hogy «azt

részünkre szerezni kegyes volt...» E mű előadásánál minden egyes tag át lesz hatva attól a tudattól, hogy mivel tartozunk «a magyarok legnagyobb zeneszerzőjének és kegyes jótevőnknek».

Magyar, tisztázat, az aláírás ered. 2 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 205.

99. SZEGEDI POLGÁRI DALÁRDA. Szeged, 1882. május 11.

Mélyen tisztelt főzeneigazgató úr! A «Szegedi polgári dalárda» f. é. június 3-ikán... LANGER Viktor, Szeged 1882. május 11.

A dalárda, mint első akarná a «Névtelen hősök» «Takarodó»-ját bemutatni. Kéri ehhez a zenekari vezérkönyvet.

Magyar, ered. kézír. 1 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 161.

100. SZEGZÁRDI DALÁRDA. H. és k. n. (Szegzárd, 1882. június vége).

Nagyságos ur! A «szegzárdi dalárda» tagjai a magyar zene művelésében... dr. STEINER Lajos jegyző, BODA Vilmos elnök.

ERKEL-t megválasztották az (1882) május 7-iki közgyűlésen tiszteletbeli tagnak, küldik az oklevelet. (Ennek kelte 1882. június 24.)

Magyar, tisztázat, az aláírások ered. 1 l. 8-rét. Oklevél mellékelve. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 230.

101. SZENTESI DAL- ÉS ZENEEGYLET. Szentes, 1890. nov. 8.

Nagyságos Úr! A «Szentesi dal- és zeneegylet» Nagyságodat... alázatos szolgája VIRÁG Ede... titkárja.

Az 1889. március 2-iki közgyűlés ERKEL-t tiszteletbeli taggá választván meg, küldik a díszokmányt.

Magyar, ered. kézír. 1 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 235.

102. UNGVÁRI DALÁRDA. Ungvár, 1885. március 20.

Nagyságos Zeneakadémiai Igazgató Ur! Az ungvári dalárda a húsvéti ünnepek után... DROHOBECKY Gyula képezdei igazgató az ungvári dalárda karnagya.

A «Bánk Bán», a «Hunyady»-ból kér énekkarokat, utánvétel mellett s kérdi, nem kaphatna-e? «István király»-ból szintén utánvétellel kórusokat. Levelét azzal zárja, hogy «Isten éltesse Nagyságodat, mint a magyar Zeneköltők királyát».

Magyar, ered. kézír. 1 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 77.

103. ZOMBORI KASZINÓ-EGYLETI DALÁRDA. Zombor, 1880. december 16.

Nagyságos ERKEL Ferenc... Budapesten. A zombori kaszinó-egyleti dalárda nevében... hálás tisztelői BIBER Gyula titkár, P. H. — PRIBI Ernő egyesületi alelnök.

Kéri, hogy a dalárdájuk részére a «Névtelen hősök»-ből a «Takarodó»-t lemásoltassa és megküldesse ERKEL.

Magyar, tisztázat, az aláírások ered. 2 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 278.

104. ORSZÁGOS DALÁRKÖZGYŰLÉS DEBRECEN. Debrecen, 1868. október 26.

Tisztelt Hazafi! Az 1868. September 21-kén... KOMLÓSSI Imre a dalárközgyűlés elnöke, ZIVUSKA Ferenc jegyző.

Értesítés arról, hogy a szeptember 21-iki közgyűlés «az összes hazai dal-egyletek örökös főkarmesterévé egyhangúlag» ERKEL-t választotta meg.

Magyar, tisztázat, az aláírások ered. 1 l. 2-rét borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 69.

105. ORSZÁGOS DALÁRSZÖVETSÉG ALAKULÓ KÖZPONTI BIZOTTMÁNY. Pest, 1866. március 17.

Pest 17/3. 1866. Igen tisztelt Főzeneigazgató úr! A múlt évi Aug. 21-én Pesten tartott... Tisztelettel maradván ÁBRÁNYI Kornél, REMÉNYI Ede.

Értesítés arról, hogy az orsz. dalárszöv. közp. bizottmányába EKKEK-t is beválasztották, egyúttal meghívó a 18-iki ülésre.

Magyar, tisztázat (Ábrányi kezeírása), az aláírások ered. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 212.

106. ORSZÁGOS DALÁRÜNNEPÉLY DEBRECEN. Debrecen, 1868. november 1.

T. ERKEL Ferencz úrnak... Azon ernyedetlen buzgóságért... Debreczenben, az országos dalárünnepélyt rendezett nagybizottságnak 1868. November 1-sőjén tartott üléséből... a nagybizottság jegyzője.

Az ünnepen való közreműködésért köszönetnyilvánítás.

Magyar, tisztázat, az aláírások ered. 1 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 69.

107. DALNOKY-SCHWABE. Budapest, 1892. augusztus 25.

25. August 1892. Euer Hochwohlgeboren! Von Herrn Director HOCK... Mad. DALNOKY-SCHWABE... Budapest.

Kérdi, mikor mehetne ERKELhez, hogy HOCKtól a Berliini Neue Deutsche Oper igazgatójától nyert megbízás alapján a «Hunyadi» átengedési feltételeiről tárgyalhasson.

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét (az 1. és 3. lapokra írva), borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 67.

108. DAURER J. B. Arad, 1846. március 25.

Euer Wohlgeboren! Aus dem gestern von Herrn Carl HUBER...
ergebenster J. B. DAURER Direktor des Conservatoriums.

HUBER Károlytól értesült, hogy a Nemzeti Színház 2-ik fuvólása meghalt. Ajánlja EHLING Jánost, akinek ugyan még egy félévig a Conservatoriumban kellene maradnia, de mert állás nem nyílik minduntalan, elbocsátja az iskolából. Érdeklődik a feltételek iránt.

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét. (4-ik lap címzés.) Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 68.

109. DEBRECENI SZÍNHÁZ. Debrecen, 1866. június 26.

Mélyen tisztelt karnagy úr! A debreczeni színügylet a' helybeli...
KISS Sándor a' debreczeni színház intendánsa.

Kéri a feltételek közlését, amelyek mellett a «Bánk bán» vezérkönyvét megkaphatja, mert ezzel az operával akarja a jövő évadot megnyitni.

Magyar, ered. kézír. 2 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 70.

110. U. a. Debrecen, 1866. július 29.

Tekintetes Karmester úr! A mult hó 26-án Pestre küldött levelemben... kész szolgálja KISS Sándor a debreczeni állandó színház intendánsa.

Kérdésére még választ nem kapott, nagyon kéri, bocsássa meg alkalmatlankodását, de a jó ügyért teszi; biztosítja, hogy az operát csak akkor adatja, «ha olly zenészeti erővel rendelkezhetem, mely ezen dalmű méltóságának 's művészi belbecsének megfelel». Reméli, nem tagadja meg Debrecennek azt, amit FOLLINUS nagyváradi magánigazgató is élvezett.

Magyar, ered. kézír. 3 l. 4-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 70.

111. DEBRECENI ZENEDE. Debrecen, 1866. július 11.

31/1866. Tekintetes Úr! Önnek zenedénk iránt tanúsított kegyeségeért... választmányá nevében és megbizásából CSANAK József elnök.

Köszönetet mond a «Sarolta» megküldéséért. A július 1-i hangversenyre már nem tudták megtanulni, ezért előadását el kellett halasztaniok a legközelebbi időre. A másolási díjat, 3 forintot, elküldötték VINTÉR Rezsőnek.

Magyar, ered. kézír. 1 l. 2-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 71.

112. U. a. Debrecen, 1881. április 3.

Igen tisztelt ERKEL Úr! Bátorkodom tisztelettel kérni... alázatos szolgálja KOMLÓSSY Lajos nyugalmazott m. k. honvédhuszár ezredes mint a Debr. Zenede igazgatója.

A Népszínház részére SZUK tanítványát KOVÁCS Lajost ajánlja gondolkásnak. A «Névtelen hősök»-ből pedig «valami szép kardalt zenedénk részére — előadhatás végett — adományozni» kér.

Magyar, ered. kézír. 3 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 71.

113. DEINHARDSTEIN JOHANNA. Bécs, 1861. október 26.

Geehrter Herr Kapellmeister! Die Überzeugung, dasz Sie... Johanna DEINHARDSTEIN. Wien 26/10. 1861.

Noha a mester reá megharagudott, neheztelését annyira érezte, hogy kénytelen volt elmenni a színházról, levélíró ezt mégis elfelejti s csak ERKEL jóakarására s régi elismerésére gondol s ezért nagyon aggódik hogyléte felől, kéri, adjon életjelt magáról, de ne DOPPLER útján. Közli pontos címét.

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 73.

114. DEUTSCH-ÖSTERR. THEATER-AGENTUR. Berlin, 1892. júl. 12.

Berlin W. den 12. Juli 1892... Sehr geehrter Herr! Ihre Auffassung meiner Offerte... Mit vorzüglicher Hochachtung Louis von SELAR.

ERKEL felfogása az ő ajánlatáról nem helyes, mert igaz, hogy 50 év óta tudják, hogy a «Hunyady László»-nak sikere van, de a vevő a gyémántot is látni akarja a vétel előtt, ezért az opera vezérkönyvét is látni akarják. «Nicht Sie bewerben sich um eine Aufführung, sondern die Direktion bewirbt sich um Ihr Werk.» A kézirattal visszaélés nem történhetik, mert van «Szerzői jog», másrészt meg biztosítékot nyújt maga a közvetítő, aki magyar születésű. A berlini színpad nemcsak európai hírt, de pénzt is jelent. Kéri: küldje el a zongorakivonatát és a szövegkönyvet. (Az iroda tulajdonosa a levélpapiros fejnyomásán: Josef Selar von SZTANKOVITS.)

Német, tiszttázat, az aláírás autogramm-bélyegző. 3 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 180.

115. DOMBAY ARTUR. H. n. (Budapest), 1885. június 23.

Hochgeehrter Meister! Durch gültige Intention des Direktors... Artur DOMBAY... Stock 17.

Miután őt egy kiadó felszólította, hogy «über Nationale Elemente der Oper ein grösseres phylosophisch-aesthetisches Werk»-et írjon s miután «Ungarn und das Orient» c. műve anyagának kiválogatását végzi, tanulmányozásra kéri a «Bátory Mária» és a «Brankovits» vezérkönyveit, melyek neki e szempontból a legfontosabbaknak tűnnek fel.

Német, ered. kézír. 3 l. k. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 74.

116. DONT JAKAB. Bécs, 1886. január 22.

Wien, den 22. Jänner 1886. Euer Hochwohlgeboren, Hochgeehrtester Herr! In der Hoffnung, dasz... zeichnet Jac: DONT Mitglied der k. k. Hofkapelle.

Német, ered. kézirat. 2 l. 4-rét (az 1. és 3. lapokra írva), borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 75.

117. DOPPLER FERENC ÉS KÁROLY. Berlin, 1854. november 19.

Berlin den 19-ten Novemb. 854. Hoch und innigverehrter Freund!
Kaum wage ich es die Feder... Deine ergebensten Franz und Carl
DOPPLER... Carls Empfehlung.

Alig meri arra kérni, hogy FESTETICS-nél pártfogolja kérvényüket, melyben kéri szabadságuk meghosszabbítását 10 nappal, de oly kedvező ajánlatot kaptak Hannoverből, hogy azt nem utasíthatják vissza. Igen sajnálják, hogy az első filharmoniai hangversenyen nem lehetnek jelen. A porosz király előtt fognak játszani s MAYERBEER kíséri őket a zongorán, aki igen örült, mikor elmondották neki: mennyi fáradságot fordítottak a «Próféta»-ra s hogy mily jó a Nemzeti Színház zenekara.

Német, ered. kézirat, DOPPLER Ferenc kezeírása. 3 l. 8-rét (a 4-ik lap címzés). Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

Irod.: Úgy ez a levél, mint a 118—121, 123—124, 126—141. szám alattiak megjelentek a Zeneközlöny-ben. IX. évf. (1910/11-ben). a 122—129., 161—165., 185—190. lapokon. Bővítve külön füzetként is megjelent a következő címen: «DOPPLER Ferenc levelei ERKEL-hez, közli s németnyelvű pótlással ellátta d'ISOZ Kálmán. — Franz DOPPLER's Briefe an Franz ERKEL, publiciert und mit Anmerkungen versehen von d'ISOZ Kálmán.» Budapest, 1911. Pesti könyvnyomda r.-t. 1 mell. 30 l.

118. U. a. Bréma, 1854. december 4.

Bremen den 4-ten Decemb. 854. Theurer hochverehrter Freund!
Gestern kamen wir hier in Bremen an... ergebener Fr. DOPPLER...
verehrender Carl DOPPLER... KÖFFINGER etc.

Hangversenyútjokkal igen meg voltának elégedve, ha nem kívánkoznának haza. Brémába elkésve értek, mert Weimarban a nagyhercegnél kellett hangversenyezniök. «LISSZ trug mir auf, Dich in unserem nächsten Schreiben vielmal zu grüßen. Er spricht immer mit groszer Leidenschaft von Ungarn. In Weimar lebt er wie ein kleiner König...» «Überhaupt bleibt mir noch sehr viel von ihm zu erzählen übrig.» A levél negyedik oldalán DOPPLER Károly ír. Kijelenti, hogy a Hannoverben december 9-én adandó hangversenyük után lehetőleg még azon este elutaznak, hogy éjjel-nappal szakadatlan utazva, 11-ikére Pestre érhessenek.

Német, ered. kézír., az 1—3. lapok DOPPLER Ferenc, a 4-ik lap DOPPLER Károly kezeírása. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

Irod.: mint a 117. sz.

119. DOPPLER FERENC. Bécs, 1861. január 1.

Wien den 1-ten Jänner 861. Hochverehrter Freund! In der beglückenden Hoffnung... dein Dich hochverehrender DOPPLER Ferenc.

Újévi üdvözlés után kijelenti, hogy rendkívüli érdeklődéssel figyeli a magyar dolgok folyását s ezt «darf ich Dir, der Du meine Aufrichtige Denkungsweise für die National-Sache kennst, wohl nicht weiter erwähnen». Annál szomorúbb tapasztalatai vannak Bécsben, ahol az ellenséges érzelmek óriásak. Nem is akar ezekről az izgató dolgoktól tovább írni. A január 13-iki Károlylyal együtt Pesten tartandó hangversenyére ERKEL közreműködését is kéri, majd áttér arra, hogy Károly tőle egy pikkoló küldését kérte, fáj a szive, hogy nem működhetik közre azon alkalommal, amikorra e pikkoló kell, t. i. a «Bánk bán» előadásánál, «dasz es nicht auch mir vergönnt ist, durch die Mitwirkung bei diesem gewisz höchst interessanten und geistreichen Tonstück — zu dem bestimmt groszartigen Erfolge deines neuesten Opus das Meinige auch gleich den Übrigen — beitragen zu dürfen».

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

Irod.: mint a 117. sz.

120. U. a. Bécs, 1863. január 3.

Wien den 3-ten Jänner 863. Hochverehrter Freund! Soeben habe ich einige Zeilen von Herrn CSEPREGI erhalten... deines dankerfüllten Fr. DOPPLER... Empfehlungen.

CSEPREGITŐL megkapta az «Ilka» utáni tantiémet. Tőle tudja, hogy csak ERKEL erélyes fellépésének köszönheti, hogy nem tették december 31-ikére, a legrosszabb pénztári napra. Örömmel hallja, hogy a «Hunyady» Párisban előadásra kerül. Őt is biztatták, hogy a «Wanda»-t a Théâtre Lirique-ben fogják adni, de ő nem bizik benne. Mert alighanem úgy jár, mint Bécsben, ahol «mehrere Jahre warten musste, und... die Oper in kurzer Zeit 15-mal bei stets überfülltem Hause gegeben wurde, kam die polnische Affaire und meine Sensenmänner waren für gewisse Augen eine unangenehme Augenweide... Leider habe ich schon öfter mich überzeugt, dasz alle Opern in speziell nationállen Färbung, bei jeder Gelegenheit Anstand finden» és ezért oly szövegeknyvet keres, mely kedélyesen a Lerchenfelden vagy a Lichtenthalban játszik. Operái és hangversenyhírek közlése közben írja: «Ich sehne mich unendlich wieder einmal mein unvergessliches Pest wiederzusehen».

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

Irod.: mint a 117. sz.

121. U. a. Bécs, 1864. június 28.

Wien den 28-ten Juni 864. Hochverehrter Freund! Mein Selbstbewusstsein erfüllt mich... Dir treu ergebenen DOPPLER Ferenc.

A rég megérdemelt kitüntetéshez küldi szerencsekívánatait, amelyekkel azért késett, mert 15 éves Hermina leánya nagybeteg volt. Alig várja a színház megnyitását, mert «ich mich nur heimisch und befriedigt fühle, wenn ich die Theater-Atmosphäre einathme». Örömmel hallja, hogy EKKEL szorgalmasan dolgozik. Ő is szívesen dolgozna, de nem kap szövegeknyvet és sajna, az Operánál «ist man... nicht besonders den national Stoffen zugeneigt», amit annyival inkább sajnál, mert más térre még nem merészkedik.

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz. Az 1. és 4. lap facsimiléje közölve: FABÓ: ERKEL
Ferenc Emlékkönyv: 164 l.

122. U. a. Bécs, 1865. május 2.

Wien den 2-ten Mai 865. Hochverehrter Freund! Durch unseren unvergleichlichen Buffo BENZA... treueregebener unveränderlicher DOPPLER Ferenc.

BENZA, aki Bécsben DOPPLER közelében lakik, fogja ERKELnek a levelet átadni s egyúttal a levéltróról bővebben referálni. BENZA Ida több hangversenyen sikeresen lépett fel s legutóbb «im Wiedner Theater durch ihre klangreiche Stimme allgemeines Aufsehen erregt.» A bécsi operai ujdonságokról ír. Örvend annak, hogy ERKEL annyiszor dirigálta a «Fidelio»-t és hogy a «IX. szimfóniát» vezényelte. Hallja, hogy felelevenítik az «Erzsébet» közös operát. Ha a DOPPLER által írt első felvonás zenéjének másolati vezérkönyve nem kerül elő s reá szükség van, szívesen elküldi az eredetit, megtoldva egy nyitánnyal, amelyen éppen dolgozik.

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1912—57. Ep. Mus. 444.

123. U. a. Bécs, 1865. november 25.

Wien den 25-ten Novemb: 865. Hochverehrter Freund! Indem ich Dir für die gütige Übersendung... Dir ewig treu ergebener Ferencz... viele Empfehlungen.

Köszöni az «Erzsébet»-ért küldött 15 forint tantiémet. Meleg és érzelmes hangú levél, melyben ERKEL iránt érzett barátságáról és Pest szeretetéről tesz tanúbizonyságot és... «ich jederzeit mit Wonne bereit bin, jede Gelegenheit zu ergreifen, nach meinen schwachen Kräften — auch in der Ferne — für die mir über Alles heilig und theuren nationalen Kunst-Interessen wirken zu dürfen.» Károly jól van s ügylátszik állásával igen meg van elégedve. RABATINSZKY k. a. első felléptében «hatte einen ausserordentlich günstigen Erfolg».

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

Irod.: mint a 117. sz.

124. U. a. Bécs, 1865. december 2.

Wien den 2-ten Decemb. 865. Hochverehrter Freund! Als Ausschusmitglied des HAYDN-Verein... dein Dir ergebener Franz DOPPLER.

A zeneművészek özvegyei s árvái nyugdíjgyesülete érdekében kéri, pártolja ERKEL RADNÓTFÁY intendantsnál RABATINSZKY k. a. szabadság iránti kérelmét, hogy ez utóbbi Bécsben közreműködhessek a mondott intézet javára rendezendő hangversenyen.

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

Irod.: mint a 117. sz.

125. U. a. Bécs, 1865. december 31.

Wien den 31-ten Decemb: 865. Hoch- und innigverehrter Freund!

Aus aufrichtig und wahr empfundenen Antrieb... dankverpflichteter
DOPPLER Ferencz.

Meleg és szeretetteljes újévi köszöntés és megemlékezés a régi időkről.
Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1912—57. Ep. Mus. 444.

126. U. a. Bécs, 1866. február 4.

Wien den 4-ten Februar 866. Mein hochverehrter Freund! Herr
und Meister! Nimm meinen herzlichen Dank... treu ergebener DOPPLER
Ferencz... Empfehlungen.

Köszöni ERKEL küldeményét s boldog volna, ha ő is küldhetne Bécsből
hasonló tartalmú levelet. (Ügylátszik valamelyik operájának hangjegyeit küld-
hette ERKEL s azokat csak DOPPLERre merete bizni.) Károly Stuttgartban 8 nap-
pal azelőtt mint újdonságot a «Traviata»-t vezényelte. Nagy sikere volt s a
király az intendáns útján «seine besondere Zufriedenheit ausdrücken liesz. Du
kennst meinen Bruder und kannst Dir nun denken, wie übergücklich ihn eine
solche Auszeichnung stets macht».

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

127. U. a. Bécs, 1866. december 31.

Wien den 31-ten December 866. Hochverehrter Freund! Eingedenk
jener mir von Deiner... ergebener Fr. DOPPLER... und Empfeh-
lungen.

Újév alkalmából megemlékszik ERKEL nagy szeretetéről, pályáján buzdító
mintaképeről. Noha a sors 17 évi együttműködés után elsodorta DOPPLERT
Pestről, mégis ragaszkodása ERKEL iránt nem változott.

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

128. U. a. Bécs, 1867. február 25.

Wien den 25-ten Febr: 867. Hochverehrter Freund! Eine — mich
in mehrfacher Beziehung freudig überraschende Ursache... ergebener
Freund Franz DOPPLER... zu wollen.

Az «Ilka»-nak ünnepi előadásra való kitűzéseért köszönetet mond, mert
tudja, hogy ez csakis ERKEL műve volt. «So habe den eigentlich ich bereits
die ersten Segnungen des neuen ungarischen Ministeriums», ezt a Bécsben
előkészületben álló «Ilka» szempontjából jó jelnek veszi. «Es wäre eine meiner
beseligendsten Wünsche, Dich hier eine Deiner Meister-Werke persönlich leiten
zu sehen.»

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

129. U. a. Bécs, 1867. április 9.

Wien den 9-ten April 867. Hochverehrter Freund! Mit aufrichtig empfundener Freude... ergebener DOPPLER Ferencz.

Nagy örömmel olvasta a «Dózsa» sikeréről szóló hiradást a «Fremdenblatt»-ban. Szeretett volna az előadásra Pestre utazni, de nem volt lehetőség. Reméli, hogy a koronázási ümepségekre Pestre tud menni s megengedtetik neki «Pest und meine theuren Freunde wiederzusehen». «Mein bescheidenes Werkchen «Ilka» hat diesen Herren (welche früher kein besonderes Vertrauen in ungarisch gehaltenen Opern-Styl setzten) nun günstigere Meinungen über die eigentliche ungarische Musik abgerungen.» Bizalommal tekint ERKEL műveinek hatása elé s «im Interesse der vaterländischen Kunst» kéri, ne várokoztassa erre őt soká s a megfelelő lépéseket tegye meg. Mint a Nemzeti Színház hűséges sáfárja, az üstdobok dolgában eljár.

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, boritékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

130. U. a. Bécs, 1867. október 31.

Wien den 31-ten Oktober 867. Hochverehrter Freund und Meister! Ich erlaube mir einliegend... und dankerfüllter DOPPLER Ferencz.

Egy salzburgi fagottistát: WITTMANN ajánlja a Nemzeti Színházhoz Kérdi, megkapta-e ERKEL az elküldött «Hangverseny-Nyitányt»? Két tréfá. quartettet küldött Mikinek (ERKEL Nepomuknak) Gyulára, «und konnte mich nicht enthalten ihm zugleich meine freudige Überraschung über die prachtvolle Overture deines Herrn Sohnes Sándor auszudrücken».

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

Irod.: mint a 117. sz. A második lap facsimiléje közölve: FABÓ: ERKE Ferencz Emlékkönyv 151. l.

131. U. a. Bécs, 1868. december 30.

Wien den 30-ten Decemb: 868. Hochverehrter Freund! Ich fühle vor allem mich dazu gedrungen... u. dankbarn Fr. DOPPLER.

Az újév alkalmából szerencsekívánatait tolmácsolja és ismét megemlékezik a Pesten töltött boldog időkről. Bár tíz esztendeje, hogy onnan elkerült, mégis, hogy ez évben kétszer lehetett Pesten, «neues Sehnen mein Herz erfüllt, nach der mir ewig theure Stätte, wo ich so glückliche Stunden verlebte». HELLMESBERGER és társai igen hízegőden nyilatkoztak a «Bánk bán»-ról. Örül, hogy végre ily mértékadó zeneművészek is elismerik, «dass es auch in der Musik einen nationalen Styl gibt». Rendkívül sok a dolga, úgy hogy komponálásra nincs érkezése. DINGELSTADT hihetetlen sok újítást hozott be, bár áramlanék haszon belőle a művészetre.

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, boritékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

132. U. a. Bécs, 1869. február 4.

Wien den 4-ten Februar 869. Hochverehrter und Hochgefeierter Freund! So eben empfangen ich Deine verehrten Zeilen... treu ergebener F. DOPPLER... Grüsse.

Igen köszöni ERKEL levelét. Végtelenül boldog kettejük kölcsönös barátságára és szeretete miatt. Közli, hogy befejezte bibliai tárgyú 4-felvonásos operáját a «Judith»-ot, melynek MOSENTHAL írta a szövegét. Kérdi, hogy MENTER Zsófia, kit LACHNER a zongoraművésznők legszebbjének nevezett el, nem játszhatna-e a filharmonikusok márciusi hangversenyén? A válaszmány egy tagja adja meg a választ és ez alkalommal küldje vissza BERLIOZ «Carnaval romain»-jének vezérkönyvét és szövegét, melyeket NIKOLITSNAK kölcsön küldött.

Német, ered. kézír. borítékkal. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76. Irod.: mint a 117. sz.

133. U. a. Bécs, 1869. december 30.

Wien den 30-ten Dec: 869. Mein hochverehrter Freund! Meine — durch grosse Anzahl von Jahren... Fr. DOPPLER... Söhne.

Szerencsekívánatait küldi az újév alkalmából. Örül azoknak a jó híreknek, hogy külön operaházat építenek. Csak kérdezzenek meg valami hozzátérő, nehogy úgy járjanak, mint a bécsiek, kik egy szép, de a célnak meg nem felelő operát emeltek. Ami saját magát illeti, jól van; január elseje óta az egyedüli Hofballet-Musik-Direktor. Ez a tisztség sok dologgal jár, de a színház néki életszükséglet s «auch heute noch immer mit gleicher Lust, Liebe und Begeisterung an die künstlerische Ausübung meiner Pflichten gehe», mint azt 30 évvel azelőtt tette.

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76. Irod.: mint a 117. sz.

134. U. a. Bécs, 1871. május 8.

Wien den 8-ten Mai 1871. Hochverehrter Freund! Obwohl ich vor einiger Zeit... treu ergebener Fr. DOPPLER... H. Söhne.

Egy első trombitást már ajánlott volt a Nemzeti Színháznak. Miután választ nem kapott, most AMMER urat ajánlja. Alig 30 éves, katonai karmester és kitűnő trombitás.

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76. Irod.: mint a 117. sz.

135. U. a. Bécs, 1873. augusztus 14.

Hochverehrter Freund! Du glaubst es wohl nicht... treu ergebener Fr. DOPPLER... Herren Söhne.

Sajnálja, hogy ERKEL bécsi látogatásának idején éppen vidéken volt saját családjánál. Igen nagyon szeretett volna pedig ERKELLEL együtt lenni. Ezért igyekszik mihamarább Pestre. Talán akkora mehet, amikor a «Brankovics»-ot

adják. «Ich kann es Dir nicht beschreiben, welch' ein eigenthümliches Gefühl mich tief bewegt, u. welch' Sehnen ich darnach empfinde, nach langen, langen Jahren, wieder eine ungarische National Oper zu hören.» Ez a muzsika volt az, amelynek forrásából ivott s amelyből merítette művészi érzéseit s ezért hálás azoknak, akik művészi pályáján bátorították.

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

136. U. a. Bécs, 1874. június 1.

Mein hochverehrter Freund! Ich kann Dir wohl nicht ausdrücken...
ergebener Freund Franz DOPPLER... Ende gefunden.

A «Brankovics» sikere felett érzett érzelmeinek leírására nem talál szavakat. Örül, hogy ERKEL WÖHLERREL németre fordíttatja a szöveget. Ezt az operát szeretné Bécsben hallani. Jó volna HERBECKET, ANDRÁSSY vagy NOPCSA útján arra bími, hallgassa meg Pesten még a nyáron «Brankovics»-ot, hogy télre biztosíthassa. Ő maga, mihelyt a Conservatoriumtól megszabadul, igyekszik Pestre, hogy hallgassa meg azt az operát, melynek részleteivel ERKEL őt legutóbbi pesti időzésénél megismertette.

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

137. U. a. Bécs, 1874. december 30.

Mein hochverehrter Freund! Nicht um den herkömmlichen Gebrauch... treu ergebener Franz DOPPLER... innigsten Glückwünsche.

Újévi szerencsekívánatok. Örömmel hallja, hogy úgy ERKEL, mint fia Sándor új műveken dolgoznak.

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

138. U. a. Bécs, 1875. december 30.

Hochverehrter Freund! Ich kann nicht umhin, mit wenigen Zeilen...
u. verpflichteter Franz DOPPLER. Wien d: 30-ten Dec: 1875.

Szeretetteljes szép újévi jókívánságok.

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

139. U. a. Bécs, é. n. (1879.) december 31.

Hochverehrter Freund! Ich kann das alte Jahr nicht feierlicher
schlieszen... treu ergebener F. DOPPLER. Wien d: 31. Dez.

Szerencsekívánatait küldi az újévre s kívánja, hogy abban ajándékozza meg a «vaterländische Kunst»-ot egy új művel.

Német, ered. kézír. 2 l., k. 8-rét, borítékkal (a rajta lévő postai betűző 1879. évet mutatja). Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

Irod.: mint a 117. sz.

140. U. a. Bécs, 1880. december 25.

Wien den 25-ten Dezemb. 1880. Mein theurer hochverehrter Freund! So eben erhalte ich deine lieben verehrten Zeilen... dankverpflichteter Fr. DOPPLER... Erinnerung zu bewahren.

Köszöni ERKEL levelét. A «Fremdenblatt»-ban olvasta, hogy TREFORT miniszter a jubileumkor üdvözölte. Saját magáról csak annyit, hogy egészsége nem a legjobb, úgy, hogy csak a színházba és a Conservatoriumba jár. ERKEL legújabb művének sikeréhez gratulál. Végtelen boldog volna, ha hallhatná s lelkesülhetne rajta «so wie mich ja deine nationalen Werke, vor Jahren allein ermutigt und begeistert haben, auf diesem Pfade auch mein Glück zu versuchen» s amelyen szerény sikereit, hála ERKEL szeretteljes támogatásának, elérte. Bár 23 éve már, hogy a sors elválasztotta őket egymástól, ragaszkodását ez nem csorbitotta.

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

141. U. a. Bécs, 1881. május 14.

Wien den 14-t Mai 881. Hochverehrter Freund! Unaussprechlich fühle ich mich durch das freudige Ereignisz beglückt... Fr. DOPPLER... Empfehlungen.

Köszöni, hogy Ilka leányát «Direktor Sándor» a Nemzeti Színházhoz szerződtette. Szeme előtt lebegnek azok az idők, amikor, éppen negyven évvel azelőtt, ő a Nemzeti Színházhoz és ERKEL pártfogása alá került. Kéri, hogy Ilkát is vegye hathatós pártfogásába.

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét, borítékkal. Növ. napl. 1904—42. Ep. Mus. 76.
Irod.: mint a 117. sz.

142. DOPPLER KÁKOLY és FERENC. Hannover, 1856. március 18.

Hannover, den 18-t März 1856. Hochschätzbarster Herr von ERKEL! In einer so wichtigen Angelegenheit als die gegenwärtige... dankbarer Carl DOPPLER... Ihre Familie. — Hochverehrter Freund! Auch ich verbinde... dein ergebener Franz. D. Herzliche Grüsse v. JOACHIM.

DOPPLER Károly életének legfontosabb pillanatában fordul legnagyobb jóltevőjéhez: ERKELhez. KOBLER papa végre beleegyezett abba, hogy Lujza leányát elvegye. Esküvőjük elé Hannoverben egyházi részről akadályokat gördítenek. Amúgy is azonban azt akarja, hogy Pesten «in meiner nun bleibenden Heimat» keljenek egybe. Ez csak úgy lehetséges, ha ERKEL a nyári hónapokra lehetségessé tenné, hogy a KOBLER család vendégszereplésre lejöhessen Pestre. Nagyon kéri ERKELT, eszközölje ezt ki gróf RÁDAYnál, mert ha sokáig kell Lujzája nélkül élnie, teljesen munkaképtelenné válna. DOPPLER Ferenc, öccse kérését támogatja. Megemlíti még, hogy «Ich habe Tannhäuser in Hamburg gehört, wir wurden aber nicht sehr davon erbaut».

Német, ered. kézír. 4 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

143. DOPPLER KÁROLY. Bécs, 1864. június 28.

Wien, den 28-ten Juni 1864. Hochverehrter Herr Kapellmeister!
Ich kann nicht unterlassen... dankbarer DOPPLER Károly... Söhne
zu sagen.

ERKEL kitüntetése alkalmából gratulál. Biztosítja fíú ragaszkodásáról.
Felejthetetlen marad előtte a Nemzeti Színháznál töltött idő.

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

144. DOPPLER JULIA és GYERMEKEI. Budapest, 1885. március 15.

Budapest d. 15/3. 885. Hochgeehrter Meister! Durch Ihr groszes
Werk begeistert... ergebene Julie DOPPLER samt Kinder.

A műtől lelkesítve gratulál az eredményhez. Boldog, hogy e mű első
előadásán jelen lehetett. «Wäre mein armer Mann noch am Leben, hätte er
gewisz der gestrigen Vorstellung mit inniger Freude und Liebe beigewohnt.»

Német, ered. kézír. 2 l. k. 8-rét (az első és 3-ik lapon írva), borítékkal.
Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 76.

145. DUMBA MIKLÓS. H. és é. n. (Budapest,?) december 2.

Verehrter Herr Hofcapellmeister. Während der Session... Nikolaus
DUMBA Delegierter.

Miután a «Hunyady»-t kitűnő előadásban hallotta, a «Bánk bán»-t is
szeretné több delegátus társával együtt meghallgatni, de a műsoron nem sze-
repele. Kéri, nem tűzhetné-e ki a delegációk pesti időzése tartamára e hírneves
művét?

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 78.

146. U. a. H. és é. n. (Budapest,?) december 6.

6. Dezember morgens. Ihr so freundliches und bereitwilliges Ent-
gegenkommen... ganz ergebener Diener Nicolaus DUMBA.

Köszöni a tanúsított előzékenységet s keresni fogja az alkalmat, hogy
ezért neki és PODMANICZKYNak köszönetet mondjon. Miután a Reichsrath meg-
nyitására Bécsbe kell menniök, «Ihre besondere Güte macht unverschämt» s
ezért kéri, halassza el egy nappal az előadást, amikor vissza lesznek
Budapesten.

Német, ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 78.

147. EICHSTRÖM FERENC. Bécs, 1867. február 16.

Euer Wohlgeborn. Durch die feurigsten Anempfehlungen... Franz
EICHSTRÖM... der Stiege.

Közvetlenül ERKELhez fordul, kinek zseniális zeneszerzői képességét min-
denütt dicsérik. Kérdi, nem volna-e hajlandó egy a levélíró által írott magyar
tárgyú szövegkönyvet megzenésíteni? «Um Ihnen einen annäherungsweise

Begriff von meiner Diction, Versfertigkeit und Lyrik zu geben», egy velencei tárgyú szövegekönyvének töredékét küldi mutatóba.

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 79.

148. EIRICH O. F. Dr. Bécs, 1882. június 19.

Euer Wohlgeboren! Ich erlaube mir... Hochachtungsvoll Dr. O. F.

EIRICH.

Kéri, nem engedné-e át neki Ausztria és Németország részére a «Hunyady László»-t? Levélíró a BOTE & BOCK, CHAUDENS Père et Fils stb. cégek képviselője.

Német, tisztázat, csak az aláírás eredeti. 1 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 80.

149. U. a. Bécs, 1882. augusztus 29.

Sehr geehrter Herr! In Beantwortung Ihres Geschätzten... Dr. O. F.

EIRICH.

Elsősorban a «Hunyady»-t akarja színtrehozni nemcsak Bécsben, hanem más városokban is. Kéri, hogy saját személye után PODMANICZKYNÁL vagy CSEPREGHYNÉL érdeklődjék; reméli, hogy a nyerendő felvilágosítások ERKEL bizalmát meg fogják szilárdítani.

Német, tisztázat, az aláírás eredeti. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 80.

150. ELLINGER JOSEFIN. H. és k. n. (Budapest.)

Lieber theurer Meister! Ich musz heute meinen Herzen Luft machen... Josefine Ophélie. Bitte um einige Zeilen.

A mai estén okvetlen rosszul énekel, mert nincs disponálva. A levélíró kéri ERKELT, ne jöjjön a színházba, hogy ne hallja, mily szégyent hoz fejére. Vagy talán estére mégsem fog oly rosszul menni? Kéri, ne szóljon senkinek e szellemes levélről.

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 137.

151. ELLINGER JÓZSEF VILMOS. Rotterdam, 1865. december 24.

Geehrter Herr v. ERKEL! Die vielen Beweise Ihrer Zuneigung...

Ergebenheit ELLINGER Jos. Wil... 1865.

Kéri ERKEL jóindulatát. Hangja, amint mondják, inkább növekedett, mintsem fogyott az idők alatt. Nemzeti Színházi működésének idején négy éven át egyedül tartotta fenn a műsort. Ha régen «mir einige Male das Unglück eines falschen Tonansatzes passierte», úgy az azóta Párisban és Brüsszelben tett tanulmányai folytán erről teljesen leszokott. Kér májusra szerződötetés céljából vendégszereplést, mert minden képességét a Nemzeti Színháznak szándékszik áldozni, «da jahrelange Abwesenheit das Nationalgefühl in mir nicht erdrückt und dasselbe in voller Kraft neu erwacht ist».

Német, ered. kézír. 2 l. 4-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 81.

152. U. a. Rotterdam, 1866. április 4.

Geehrter Herr v. ERKEL! Mit vielem Vergnügen... Sie grüssender
Jos. W. ELLINGER... 66.

ERKEL kérdésére jó lélekkel válaszolhatja, hogy még soha oly jónak nem érezte hangját, mint ebben az évadban. Legnagyobb ellensége is mellette fog bizonyítani. Ha nem volna dolgában biztos, nem kívánczna vissza Pestre. Itteni szerződésének aláírásához 2—3 heti gondolkozási időt kért, ezért már most ERKEL tegye meg a szükségeket.

Német, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 81.

153. U. a. Rotterdam, 1866. április 5.

Lieber Herr v. ERKEL! Im Falle Herr Hofrath v. RADNÓTFÁY...
ergebener Jos. W. ELLINGER... 66

Ha RADNÓTFÁY a vendégszereplésre meghívja, kéri, küldje el neki postafordultával a «Hunyady», «Bánk bán», «Trubadur» és «Eleazar» szerepét és «die Textbücher, die an der Cassa verkauft werden, können auch beigelegt sein».

Német. ered. kézír. 1 l. 8-rét, borítékkal. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 81.

154. U. a. Pest, 1866. szeptember 5.

Herrn v. ERKEL Generalmusikdirektor. Euer Wohlgeboren Haben mit Ihrem ausgezeichneten Dirigieren... ergebener Jos. W. ELLINGER.

A tegnapi «Fidelio» előadását oly pompásan dirigálta ERKEL, hogy kéri fogadjon el tőle emlékebe egy tajtékpipát.

Német, ered. kézír. 1 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 81.

155. ELLINGER (JÓZSEFNÉ) TERÉZ. Bécs, 1860. május 9.

Verehrter lieber Kapellmeister. Aufgemuntert durch Ihr stetes Wohlwollen... ergebene Therese ELLINGER. Wien 9/5. 860.

Kéri szabadságmeghosszabbítási kérvényének támogatását. Bécsben oly sikerrel énekelt, hogy ha vendégszereplését megszakítja, nagy bánatpénzt kell fizetnie. Lázás lévén, most nem énekelhet. Igéri, hogy amit júniusban mulaszt azt októberben ingyen pótolja.

Német, ered. kézír. 3 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 81.

156. EMKE. Kolozsvár, 1891. február 23.

243—91. II. 23. Igen tisztelt nagyságos Úr! Egyesületünk a magyar dalok terjesztése... Honfiúi üdvözlettel BÉLDI alelnök, P. H. — SÁNDOR József főtktár.

Kérdés, hogy az EMKE Daloskönyvbe — melynek célja, hogy a nép között elterjedt idegen dalokat kiszorítsa — a «Névtelen hősök»-ből a «Takarodó»-n kívül mit vehetnének be.

Magyar, tisztázat, a két aláírás ered. 2 l. 2-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 82.

157. ERDÉLYI SÁNDOR. Szeged, 1891. március 1.

Nagyságos Uram! Március 15-ét a szegedi... ERDÉLYI Sándor szeged-felsővárosi kántor.

A március 15-iki ünnepélyen ő fog énekelni, még pedig ERKEL «A magyarok Istené»-t. A «Névtelen hősök»-ből csak a «Takarodót» ismeri. Szeretne abból egy magas bariton- vagy tenorszámot énekelni. Kéri, ajánljon egyet ERKEL és mondja meg, kihez forduljon a hangjegyekért, mert «Annyi bátorságom már nincs, hogy annak elküldését Nagyságotól kérjem».

Magyar, ered. kézír. 3 l. k. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 83.

158. ERNST. Buda, 1862. november 18.

Euer Wohlgeboren! Gestern wollte ich... Ihre ergebenste ERNST... 862.

Meghívja a Budai Népszínházban tartandó «Don Juan» előadásra, melyen ő is közreműködik.

Német, ered. kézír. 1 l. 8-rét (a 4-ik lapon címzés). Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 90.

159. EVVA LAJOS. Budapest, 1891. október 20.

Budapest, 1891. okt. 20. Mélyen tisztelt Mester! Azon kitüntetések közt... Szerető fia EVVA Lajos.

Meleghangú, szeretteljes köszönősorok ERKELnek szerencsekívánataiért.

Magyar, ered. kézír. 2 l. 8-rét (az 1. és 3. lapra írva). Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 92.

160. FÁY GUSZTÁVNE. Pest, 1867. október 9.

Nagyon tisztelt Főzeneigazgató Úr! Küldöm a partitúrát... tiszteletem mellett FÁY Gusztávné. Pest, October 9-ik 867.

Köszöni, hogy ERKEL magára vállalta a néh. férje operájával való foglalkozást. Küldi a vezérkönyvet és kéri, hogy «méltóztasson hacsak bele tekinteni is még ma, mert holnap péntek van».

Magyar, ered. kézír. 2 l. 8-rét. Növ. npl. 1904—42. Ep. Mus. 94.

ISOZ KÁLMÁN.